

موسسه حمایت پایدار در افغانستان
Organization for Sustainable Aid in Afghanistan

تحقیق پیرامون حرفه های بازار کار ولایت هرات

سال ۱۳۹۷

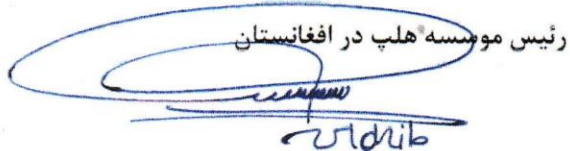
پیشگفتار:

طی سالیان متمادی فن و حرفه و مهارت های مسلکی زمینه امرار معیشت را برای تعداد کثیری از مردم در افغانستان فراهم نموده است. مردم هرات بصورت وسیع در حرفه های گوناگون مصروفیت داشته که این امر نقش چشم گیری در ایجاد شغل، کسب درآمد و رشد اقتصادی این ولایت داشته است. در دو دهه اخیر، ولایت هرات شاهد صنعتی شدن و پیشرفت تکنالوژی بوده که موجب تغییرات قابل ملاحظه در بخش فن و حرفه و مهارت های مسلکی نیز گردیده است. در نتیجه این تغییرات، تقاضا برای تعدادی از حرفه ها کاهش یافته اما بعضی حرفه ها با تغییرات اساسی خود را با شرایط متغیر بازار وفق داده و همچنان تعدادی حرفه های جدید به بازار کسب و کار معرفی گردیده است.

تطابق با تغییرات فوق تحقیقات دوامدار و قاعده وار در قسمت فن و حرفه و مهارت های مسلکی را ایجاب مینماید. بناء ریاست کار و امور اجتماعی ولایت هرات، موسسه هلمپ جرمنی، موسسه حمایت پایدار در افغانستان (اوسا) در همکاری با متخصصین اقتصاد، سالیانه وضعیت حرفه های بازار کار در ولایت هرات را تحقیق نموده تا از این رهگذر توانسته باشند آموزش حرفه هایی را در صدر قرار دهند که مورد تقاضای بازار باشد. تحقیق حاضر نشان دهنده وضعیت فعلی حرفه ها در سطح شهر و ولسوالی های ولایت هرات میباشد. امید یافته های این تحقیق منجبت یک منبع قابل استناد جهت ارائه آموزش های فن و حرفه و مهارت های مسلکی توسط موسسات ملی و بین المللی فعال در عرصه فن و حرفه مورد استفاده قرار گیرد و از طرف دیگر فرهنگ تحقیق و تطبیق برنامه ها مبتنی بر یافته های عینی نهادینه شود.

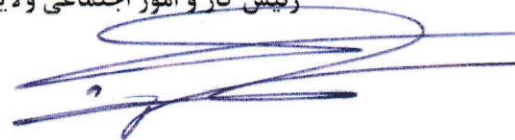
ذبیح الله منیب

رئیس موسسه هلمپ در افغانستان

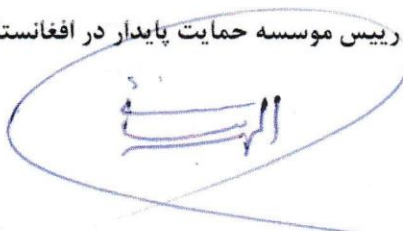
عبدالقیوم افغان

رئیس کار و امور اجتماعی ولایت هرات

الهه بنایی

رئیس موسسه حمایت پایدار در افغانستان (اوسا)

شرکای ذیدخل در انجام تحقیق

موسسه هلپ جرمنی:

هلپ -کمک برای خودکفایی- یک موسسه خیریه غیر دولتی بوده که در سال ۱۹۸۱ در محکمه حقوقی آلمان در شهر بن و بعداً در چندین کشور میزبان از جمله افغانستان ثبت و راجستر گردیده است. هلپ فعالیت های خود را با فراهم آوری کمک های انسان دوستانه برای مهاجرین افغان در پاکستان آغاز نمود و طولی نکشید که به فعالیت های انکشافی تغییر مسیر داد. در جریان ۳۷ سال گذشته، موسسه هلپ کمک های خود را گسترش داده و امروز در سطح جهانی فعالیت می نماید.

برنامه بازگشت، آموزش فن و حرفه و ادغام مجدد افغان ها: برنامه فن و حرفه موسسه هلپ از سال ۲۰۰۸ شروع و تا اکنون طی پروژه های مختلف جریان دارد. پروژه فعلی فن و حرفه موسسه هلپ توسط وزارت انکشاف و همکاری های اقتصادی دولت آلمان (BMZ) تمویل میگردد. هلپ با کمک تمویل کنندگان اصلی خویش - اتحادیه اروپا، دولت آلمان / وزارت انکشاف و همکاری های اقتصادی آلمان و برنامه جهانی غذا - و شرکای محلی خویش بیش از ۱۰۰۰ مستفید را هر سال در حرفه های بازاردار آموزش داده، تسهیلات شغلی فراهم نموده و از ادغام آنها در کشور آبائی شان بصورت دوامدار حمایت می نماید تا مستفیدین بتوانند در باز سازی افغانستان سهم بگیرند.

موسسه حمایت پایدار در افغانستان (اوسا):

موسسه حمایت پایدار در افغانستان - اوسا یک موسسه غیر دولتی، غیر انتفاعی و با رهبری زنان میباشد. این موسسه بدون وابستگی به کدام حزب یا گروه سیاسی یک سازمان انکشافی میباشد. این موسسه در سال ۲۰۱۵ تاسیس و بعنوان یک سازمان غیر دولتی افغان در وزارت اقتصاد، با شماره ثبت "۳۷۲۸"، ثبت گردیده است. ماموریت این موسسه تقویت و انکشاف وضعیت اقتصادی و اجتماعی جامعه، بخصوص زنان میباشد. اوسا متعهد به اتخاذ یک رویکرد انکشافی با تاثیر طولانی مدت بر جامعه میباشد.

اوسا از بدو تاسیس در مشارکت با موسسه هلپ جرمنی برنامه های فن و حرفه و تسهیل خدمات شغلی را برای عودت کنندگان و مستضعفین محلی ارائه نموده است. این موسسه همچنان طی سال های گذشته در همکاری و هماهنگی با موسسه هلپ و ریاست کار و امور اجتماعی ولایت هرات مسوولیت انجام تحقیق از حرفه های بازار کار ولایت هرات را بعهده داشته است.

ریاست کار و امور اجتماعی ولایت هرات:

ریاست کار و امور اجتماعی ولایت هرات اداره سکتوری و همکار موسسه هلپ و اوسا در تطبیق برنامه فن و حرفه و تسهیل خدمات شغلی طی سالیان گذشته بوده است. این ریاست در تطبیق این برنامه ها از آغاز الی ختم بصورت کامل همکاری همه جانبه نموده و زمینه اجرای موفقیت آمیز این برنامه ها را تسهیل نموده است. ریاست کار و امور اجتماعی - بالاخص آمریت کار این اداره - در انجام تحقیق از حرفه های بازار کار ولایت هرات هماهنگی و تشریک مساعی لازم را بصورت پیوسته مبذول داشته است.

فهرست مطالب

۱	افصل اول.....
۱	نگاهی به مشاغل و حرفه های موجود در بازار هرات.....
۱	۱،۱ مشاغل و حرفه های تخصصی .....
۱	۱،۱،۱ تعمیرکار کامپیوتر .....
۲	۱،۱،۲ تعمیرکار موبایل .....
۲	۱،۱،۳ برنامه نویسی نرم افزار ها .....
۲	1.1.4 طراحی گرافیک و تدوین.....
۳	1.2 مشاغل حرفه ای و فنی (تخنیکی).....
۳	۱،۲،۱ حرفه های صنعتی .....
۳	۱،۲،۲ برق صنعتی.....
۴	1.2.3 تخنیک ماشین آلات.....
۴	۱،۲،۴ الایر اتواریست صنعتی .....
۵	۱،۲،۵ اسیم کشی برق ساختمان .....
۵	۱،۲،۶ ترمیم لوازم برقی LED و LCD .....
۶	1.2.7 حرفه لوله کشی (آب و فاضلاب و گاز کشی).....
۶	۱،۲،۸ ترمیم یخچال و کولر گازی .....
۷	1.2.9 ترمیم لوازم برقی.....
۷	۱،۲،۱۰ تعمیر موتورسیکلت .....
۷	۱،۲،۱۱ تعمیر وسایط نقلیه .....
۸	۱،۲،۱۲ فلز کاری.....
۹	1.2.13 توربین و ترانس سازی.....
۹	۱،۲،۱۴ عکاسی و فیلمبرداری .....
۱۰	1.3 مشاغل اداری و کارمندان پشتیبانی.....
۱۰	۱،۳،۱ امور مالی و گدام داری .....
۱۰	۱،۳،۲ بازاریابی و فروشندگی .....
۱۰	۱،۳،۳ کارمند اداری .....
۱۰	۱،۴ مشاغل و حرفه های خدماتی .....
۱۰	1.4.1 آرایشگری زنانه.....
۱۱	۱،۴،۲ سلمانی .....
۱۱	۱،۴،۳ آشپز حرفه ای .....
۱۱	۱،۴،۴ راهنمای سفر (مدیریت گردشگری) .....
۱۲	1.4.5 مدیریت هتل و رستوران.....
۱۲	1.5 مشاغل زراعتی و مالداری.....

۱۲	..... ۱,۵,۱ پروسس غذا و میوه جات
۱۳	..... ۱,۵,۲ تولید و پروسس زعفران
۱۳	..... ۱,۵,۳ تولید و پروسس روغن نباتی
۱۴	..... ۱,۵,۴ کشت نباتات در گلخانه و قوریه
۱۴	..... 1.5.5 پرورش قارچ خوراکی
۱۴	..... ۱,۵,۶ پرورش زنبور
۱۴	..... ۱,۵,۷ تولید و تربیه کرم ابریشم
۱۵	..... 1.6 مشاغل صنایع خفیفه و دستی
۱۵	..... ۱,۶,۱ اقالین بافی / گلیم بافی
۱۵	..... ۱,۶,۲ صنایع دستی زنان
۱۶	..... ۱,۶,۳ اکفاشی
۱۶	..... ۱,۶,۴ کیف دوزی
۱۷	..... ۱,۶,۵ خیاطی
۱۷	..... ۱,۶,۶ اکت و شلوار دوزی
۱۷	..... ۱,۶,۷ خیاطی مردانه دوزی
۱۷	..... ۱,۶,۸ خیاطی زنانه دوزی
۱۸	..... ۱,۶,۹ نجاری
۱۸	..... ۱,۶,۱۰ امبل و فرنیچر سازی
۱۸	..... 1.6.11 نجاری ام دی اف
۱۸	..... ۱,۶,۱۲ خراطی
۱۹	..... ۱,۶,۱۳ تولید نان و شیرینی
۱۹	..... ۱,۶,۱۴ ساخت درب و پنجره آلومینیمی PVC
۱۹	..... ۱,۷,۱ ولسوالی های ولایت هرات
۱۹	..... ۱,۷,۱ ولسوالی انجیل
۲۰	..... ۱,۷,۲ ولسوالی گذره
۲۰	..... ۱,۷,۳ ولسوالی غوریان
۲۰	..... ۱,۷,۴ ولسوالی پشتون زرغون
۲۱	..... ۱,۷,۵ ولسوالی کرخ
۲۱	..... ۱,۷,۶ ولسوالی زنده جان
۲۱	..... ۱,۷,۷ ولسوالی کشک رباط سنگی
۲۱	..... ۱,۷,۸ ولسوالی کهسان
۲۲	..... ۱,۷,۹ ولسوالی کشک کهنه
۲۲	..... ۱,۷,۱۰ ولسوالی شیندند
۲۲	..... ۱,۷,۱۱ ولسوالی اوبه
۲۲	..... ۱,۷,۱۲ ولسوالی ادرسکن
۲۳	..... ۱,۷,۱۳ ولسوالی چشت شریف
۲۳	..... ۱,۷,۱۴ ولسوالی گلران

۲۳	..... ۱،۷،۱۵ ولسوالی فارسی
۲۴	..... فصل دوم
۲۴	..... یافته های تحقیق پیرامون حرفه های بازار کار ولایت هرات
۲۴	..... ۲،۱ کلیات تحقیق
۲۴	..... ۲،۲ هدف اصلی تحقیق
۲۴	..... ۲،۳ روش تحقیق
۲۵	..... ۲،۴ تیم تحقیق
۲۵	..... 2.5 محدودیت های تحقیق
۲۵	..... ۲،۶ یافته های تحقیق میدانی
۲۵	..... ۲،۶،۱ تعیین سطح آموزش حرفه ها از طریق تشخیص سطح مهارت فعلی بازار کار
۲۹	..... ۲،۶،۲ مدت زمان مورد نیاز برای آموزش افراد در حرفه های تحقیق شده:
۳۰	..... ۲،۶،۳ حداقل سرمایه مورد نیاز جهت شروع فعالیت:
۳۲	..... ۲،۶،۴ میزان تقاضای بازار به حرفه های متفاوت:
۳۵	..... ۲،۷ نتیجه گیری
۳۶	..... ۲،۸ پیشنهادات
۳۷	..... ۲،۹ فهرست منابع
۳۸	..... ۲،۱۰ ضمایم
۳۸	..... ۲،۱۰،۱ پرسشنامه مرحله اول: برای متخصصین حرفه ها و اصناف
۳۸	..... ۲،۱۰،۲ پرسشنامه مرحله دوم: برای شاغلین حرفه ها و اصناف

۱ فصل اول

نگاهی به مشاغل و حرفه های موجود در بازار هرات

طبق طبقه بندی استاندارد جهانی مشاغل (ISCO)، مشاغل در ۱۰ دسته تقسیم گردیده اند:

۱. مشاغل مدیریتی
۲. مشاغل تخصصی
۳. مشاغل تخریکی و تخصصی
۴. مشاغل اداری و کارمندان پشتیبانی
۵. مشاغل خدماتی و فروش
۶. مشاغل زراعتی، جنگلات و ماهیگیری
۷. مشاغل صنایع و کارگران مرتبط
۸. مشاغل راه اندازی کارخانه جات و ماشین آلات
۹. مشاغل ابتدائی
۱۰. مشاغل نظامی

حرفه ها و مشاغل این تحقیق طبق طبقه بندی استاندارد جهانی مشاغل دسته بندی گردیده است.

(منبع: کتاب طبقه بندی استاندارد جهانی مشاغل، سازمان بین المللی کار (ILO)، ۲۰۱۲)

۱.۱ مشاغل و حرفه های تخصصی

۱.۱.۱ تعمیرکار کامپیوتر

تعمیرکار کامپیوتر کسی است که وظیفه نصب، تعویض و تعمیر قطعات سخت افزاری و نصب و راه اندازی برنامه های کامپیوترها را به عهده دارد. اجزاء کامپیوتر عموماً به دو دسته نرم افزار و سخت افزار تقسیم شده است. قطعات سخت افزاری که یک تعمیرکار کامپیوتر به تعمیر آنها بلدیت داشته باشد شامل: کامپیوتر لپتاپ، کامپیوتر دسکتاپ، پرورکتور، پرینتر، اسکنر، اسپیکر، هارد دیسک ها، و سایر قطعات مربوط و یا وابسته به کامپیوترها می باشد. معمولاً هر کدام از قطعات فوق به شکل مجزا یا ترکیبی توسط یک شخص ماهر تعمیر میشود.

وظایف تعمیرکار کامپیوتر عبارت اند از راه اندازی سخت افزار جدید، پیدا کردن مشکلات قطعات معیوب سخت افزارها، تعویض کردن قطعات معیوب و راه اندازی مجدد سخت افزارهاییکه دچار مشکل میشوند. در قسمت تعمیرات نرم افزار، تعمیرکار سعی دارد تا با نصب کردن، حذف کردن و بروز سازی سیستم عامل کامپیوتر، آنتی ویروس، نرم افزارهای کاربردی کامپیوتر، نرم افزارهای تخصصی کامپیوتر و سایر خدمات نرم افزاری را ارائه دهد.

با افزایش سیستم های تکنولوژیکی و کامپیوتر های پیشرفته، نیاز به تعمیر، رفع مشکلات تخریکی و راه اندازی این سیستم ها در ولایت هرات بیشتر احساس میگردد. در ابتدا افراد بسیار کمی در این حرفه مصروف کار بودند. اما به مرور زمان این تعداد

افزایش پیدا کرده است که در حال حاضر به تعداد ۲۵ تعمیرگاه کامپیوتر در هرات فعالیت دارند و از این میان، ۵ تعمیرگاه بشکل حرفه ای نیازمندی های نسبی سیستم های تکنولوژیکی در این ولایت را مرفوع میسازند. اشخاصی که تمایل به شروع کار در حرفه متذکره را دارند باید مهارت هایی چون: تسلط به زبان انگلیسی، آشنایی با سخت افزار و نرم افزارهای داخلی کامپیوتر و سیستم های برق آشنایی داشته باشند. مدت ۱،۵ سال آموزش جهت یاد گیری این حرفه در سطح متوسط نیاز است. این اشخاص میتوانند با حداقل سرمایه ی در حدود ۶۵,۰۰۰ افغانی با ابزارهایی مانند هیتر، هویه، میگر، دستگاه برنامه ریز، ست پیچکش، دستگاه تست قطعات، دستگاه تبدیل قطعات، انبر، چکش، زاغ نول، پلاس و برس شروع به فعالیت نمایند. حرفه های مرتبط به حرفه تعمیر کاری کامپیوتر عبارت است از: ترمیم دستگاه های تکنولوژیکی طبی و تعمیر گوشی های موبایل میباشد.

۱.۱.۲ تعمیر کار موبایل

به دلیل گسترش استفاده از گوشی های موبایل، تعمیرات این محصولات هم بیش از پیش تقاضا دارد. این مسئله سبب شده که شغل تعمیر موبایل به یکی از پر درآمدترین مشاغل فعلی بازار تبدیل شود. به طور کل میتوان تعمیر موبایل را به دو بخش سخت افزار و نرم افزار موبایل تقسیم کرد.

تعمیرکاران موبایل با بخش سخت افزار و نرم افزار آشنایی داشته و معلومات کافی در زمینه برق را دارند. یک فرد میتواند تمام مهارت های مورد نیاز در حرفه ذکر شده را در حدود ۶ ماه تا ۱ سال بیاموزد. حداقل سرمایه مورد نیاز این حرفه تقریباً ۸۰,۰۰۰ افغانی میباشد. ابزارآلات مورد نیاز این حرفه شامل: هیتر، هویه، پاورسیپلای، میکروسکوپ، دستگاه شیشه بردار و میگر و ست پیچکش میباشد. (منبع: یافته های تحقیق میدانی)

۱.۱.۳ برنامه نویسی نرم افزار ها

برنامه نویسی عبارت از نوشتن دستوراتی است که یک سیستم مثل کامپیوتر آن ها را متوجه شده و دستورات ما را یکی پس از دیگری اجرا می کند. حال، زبان برنامه نویسی، لغات، دستورات و قوانینی را در اختیار ما به عنوان یک برنامه نویس قرار می دهد که از آن طریق می توانیم با کامپیوترها و سیستم های کامپیوتری صحبت کنیم.

برنامه نویسی در بخش های توسعه وبسایب، ساخت دیتابیس، نرم افزار های کامپیوتر و موبایل و بازی های کامپیوتری و موبایل کاربرد دارد. یک برنامه نویس کامپیوتر نیاز به داشتن تحصیلات، شناخت سیستم های مدیریت محتوا، شناخت تجربه کاربری، استفاده از نرم افزار های طراحی و آگاهی از بهینه سازی موتور جستجو دارد.

این حرفه در سطح ابتدایی آن، ۱ سال جهت آموزش نیاز دارد. ۶ شرکت به صورت رسمی در ولایت هرات در حال فعالیت در بخش هایی چون ساخت وبسایت، دیتابیس و نرم افزار میباشد. جهت پیشبرد حرفه های مذکور داشتن دانش و مهارت هایی چون آشنایی با ریاضی، کامپیوتر، زبان انگلیسی و مهارت های تخصصی شامل برنامه نویسی، مدیریت پروژه و توسعه نرم افزار الزامی میباشد. قابل ذکر است یک شخص می تواند با داشتن کمترین امکانات (کامپیوتر و اینترنت) و دانش استفاده از آن در حرفه مذکور و حرفه های مشابه آن، مانند ساخت برنامه های موبایل شروع به فعالیت نماید.

۱.۱.۴ طراحی گرافیک و تدوین

طراحان گرافیک و رسانه ای، محتوای تصویری را به صورت چاپی، فیلم، محتوای دیجیتال و انواع فورم های تصویری طراحی میکنند تا در اشتراک گذاری اطلاعات و ایجاد ارتباطات سهولت ایجاد کنند.

طراحی گرافیکی تصاویر، انیمیشن ها (برای استفاده در بازی ها)، فیلم ها، ویدیو کلیپ ها و تبلیغات از جمله کارهای طراحان گرافیک میباشد.

فعالیت های مرتبط با گرافیک شامل فیلم برداری، عکاسی، ساخت انیمیشن، تیزر تبلیغاتی، تایپوگرافی، طراحی لوگو و نام تجاری و چاپ تبلیغات میباشد. یک فرد به منظور پیشبرد این حرفه باید از مهارت هایی چون آشنایی با کامپیوتر و زبان انگلیسی، آشنایی با برنامه های گرافیکی و تدوین (Photoshop, AutoCAD, Illustrator) آشنایی با تکنیک های کارگردانی، تصویربرداری، صدا برداری، توانایی استفاده از نرم افزارهای انیمیشن سازی، ادیت فیلم و طراحی عکس را برخوردار باشد. با توجه به موضوعات یاد شده و امکانات مورد نیاز، شروع کار در هر بخش مختلف بوده و میتوان به طور کلی بیان داشت که حداقل سرمایه جهت شروع کسب و کار در حرفه های طراحی گرافیک و تدوین ۱۰۰,۰۰۰ افغانی بوده و مدت ۱ الی ۱,۵ سال زمان برای آموزش نیاز دارد.

۱.۲ مشاغل حرفه ای و فنی (تخنیکي)

۱.۲.۱ حرفه های صنعتی

شهرک صنعتی ولایت هرات در سال ۱۳۸۲ در ۴ فاز و مساحت بالغ بر ۸۵۰ جریب زمین افتتاح گردید. ولایت هرات با داشتن شهرک صنعتی و موجودیت بیش از ۳۰۰ شرکت فعال قطب صنعتی افغانستان به شمار می آید. در این شرکت ها به تعداد ۱۳,۰۰۰ نفر مصروف کار هستند که بیشتر از ۹۰ درصد آنها کارگر ساده کارخانه میباشند. نبود نیروی کار متخصص در بخش های برق صنعتی، لابراتوار، بسته بندی، قالب بندی و مدیریت خط تولید از چالش های عمده شرکت های شهرک صنعتی هرات میباشد. (منبع: اتاق صنایع و معادن ولایت هرات)

۱.۲.۲ برق صنعتی

انجینیری برق (برق صنعتی) عبارت از انجام تحقیقات، طراحی، عیب یابی و مشکل زدایی سیستم های برقی دستگاه ها و ماشین آلات صنعتی میباشد. افراد متخصص این حرفه باید به برنامه نویسی (Programmable Logic Controllers (PLC), پنوماتیک، مدار های فرمان، هایدرولیک پروگرام های (Alternative Current (AC), سیستم های PLC, آشنایی به نرم افزار های مربوطه کمپیوتری و طراحی نقشه های کمپیوتری بلدیت کامل داشته باشند.

وظیفه برق کار عمدتاً در ارتباط به کنترل برق، تجهیزات و امکانات برقی و برق کشی های داخل یک محوطه کاری صنعتی یا شرکتی میباشد. کار آنها ممکن است شامل امتحان کردن، عیب یابی، نصب و تعمیر بخش های متفاوت مربوط به برق صنعتی باشد. بطور خلاصه از جمله وظایف یک برق کار صنعتی:

- پیدا کردن عیوب وسایل برقی و تعمیر آنها؛
- ارزیابی وسایل و امکانات برقی و ارائه راه حل هایی برای بهبود کارکرد وسایل و یا تعمیر آنها؛
- و ارزیابی و چک کردن امکانات و تجهیزات برقی داخل یک سازمان بصورت منظم و پیوسته میباشد.

حرفه های مرتبط با این حرفه عبارت اند از تابلو سازی، تعمیر تبدیل کننده ها (Inverter), برنامه نویسی PLC و راه اندازی خطوط تولید کارخانه، پروگرام AC، برق شبکه، برق ساختمان و ترمیم لوازم منزل میباشد.

این حرفه یک حرفه دانشگاهی بوده و اوسط زمان فراگیری این حرفه ۱ سال میباشد. ابزار کاری حرفه برق صنعتی شامل برمه، پرس، ست رینج، ست پیچکش، میگر، گیره فرز، فازمتر، سیم چین، گیره، شمش خمکن، زاغ نول، کمان اره، هویه و امبر پلاس میباشد. این حرفه با سرمایه کم میتواند راه اندازی گردد و بیشتر به تخصص و تجربه فرد بستگی دارد.

برق صنعتی یکی از مشاغلی است که بیشترین تعداد کارگر خارجی در آن بشکل دائم و یا به شکل قراردادی مصروف کار هستند. دلایل اصلی استفاده از کارگران خارجی در این حرفه داشتن مهارت های بالا، تجربه کاری، آگاهی در مورد سیستم های PLC و مدار فرمان ها میباشد. (منبع: یافته های تحقیق میدانی)

۱.۲.۳ تخنیک ماشین آلات

کارگر فنی ماشین آلات صنعتی وظیفه نصب، راه اندازی و مراقبت از ماشین آلات، خطوط تولید و ابزار های صنعتی را بدوش دارد. این حرفه به ۳ بخش انجینیر تخنیک، کارمند تخنیکی و کارگر صنعتی تقسیم میگردد.

- انجینیر تخنیک وظیفه تشخیص دستگاه های مورد نیاز شرکت، نصب و راه اندازی و آموزش استفاده برای کارگران صنعتی را دارا میباشد.
- کارمند تخنیکی در یک شرکت صنعتی وظیفه حفظ و مراقبت، عیب یابی، تعمیر و تعویض قطعات ماشین آلات صنعتی را به عهده دارد.
- کارگر صنعتی وظیفه حفظ و مراقبت و اطمینان از فعال بودن ماشین آلات بخش تولید را دارد.

شرکت های صنعتی ولایت هرات در بخش انجینیر تخنیک متوسل به نیروی کار کشور های خارج میگرددند و نبود نیروی متخصص داخلی در شهرک صنعتی هرات به شدت احساس میگردد. بعضا شرکت های صنعتی دارای کارمند تخنیکی نیمه ماهر بوده که بیشتر در قسمت تشخیص مشکلات دستگاه ها و تعویض قطعات بلدیت دارند اما در صورت نیاز به ترمیم قطعات و دستگاه ها به بازار های خارجی روی می آورند. در قسمت نیاز به کارگر صنعتی و بلدیت نسبی با دستگاه ها، شرکت های شهرک صنعتی نسبتا تکمیل بوده ولی کارگران فعلی حرفه تخنیک ماشین آلات صنعتی نیاز بیشتری به آموزش در این بخش دارند. مدت فراگیری این حرفه ۱ سال الی ۱,۵ سال در سطح متوسط میباشد و از جمله پیش نیاز های این حرفه آشنایی قبلی به سیستم های برق میباشد.

۱.۲.۴ لابراتواریست صنعتی

لابراتواریست صنعتی کسی است که وظیفه آن ترکیب و پیدا کردن یک فرمول ثابت برای تولید محصولات مورد نظر شرکت ها میباشد. همچنان کار وی شامل ارزیابی نهایی و حصول اطمینان از کیفیت محصولات است.

یکی از مشکلات شهرک صنعتی ولایت هرات نبود استندرد های مناسب در زمینه محصولات صنعتی میباشد. هر شرکت نظر به تولید محصول (مواد شوینده، مواد آرایشی، ادویه جات و مواد خوراکی) نیاز به داشتن یک فرمول ثابت، بررسی روند تولید محصول، ارزیابی محصولات نهایی و اطمینان از قابل استفاده بودن آنها دارند.

بسیاری از شرکت های تولیدی از نبود افراد متخصص در قسمت لابراتوار صنعتی رنج میبرند. این شرکت ها فرمول تولید محصول خود را از کشور های وارد نموده و صرفا کنترل این فرمول به شکل محدود در داخل شرکت ها بصورت ابتدائی انجام می یابد. این امر از یک جهت باعث خریداری فرمول های گران قیمت از کشور های خارجی شده و از طرف دیگر موجب یکنواخت شدن محصولات، عدم پویایی و از دست دادن مشتریان میگردد.

یک قسمت از آموزش در زمینه آموزش لابراتواریست مواد غذایی در داخل افغانستان صورت میگیرد که تخصص فوق قابلیت استفاده در شرکت های تولیدی در زمینه های ذکر شده را اکتفا کرده نمیتواند و قسمت اعظم این تخصص در خارج از کشور فرا گرفته میشود. این حرفه یک حرفه تخصصی بوده که مدت زمان فراگیری آن ۲ سال را در بر می گیرد و نیازمند تکنولوژی پیشرفته در محیط کار است.

۱.۲.۵ سیم کشی برق ساختمان

حرفه سیم کشی برق ساختمان به منظور تامین برق برای ساختمان ها به صورت سیم کشی، نصب قطعات و راه اندازی ماشین آلات، سیستم های برق خانگی و شرکت های صنعتی به شکل تک فاز الی سه فاز با ولتاژ و آمپر های مختلف مورد نیاز میباشد. یک برق کار ساختمان وظیفه طراحی، نصب و راه اندازی و نصب سیستم برق یک ساختمان را به عهده دارد. وظایف یک برق کار ساختمان بطور خلاصه به شرح ذیل میباشد:

- طراحی و نقشه کشی سیستم برق برای ساختمان؛
- نصب و راه اندازی سیستم برق یک ساختمان؛
- حل مشکلات مربوط به برق کشی ساختمان؛

برق کشی ساختمان های مسکونی، اداری و صنعتی با هم تفاوت زیاد دارد و بر خلاف تصور عموم امری تخصصی است. لذا برق کشی ساختمان یک حرفه بوده و به طور تخمین به ۶ ماه زمان جهت فراگیری نیاز دارد.

- برق کار ساختمان توانایی کار با ابزارآلاتی مانند: میگر، سنگ فرز، برمه، چکش، انبرپلاس و غیره... را لازم دارد و سرمایه لازم جهت شروع این حرفه کم بوده و شخص میتواند با مبلغی در حدود ۱۲,۰۰۰ افغانی کار خود را آغاز نماید. همچنان یک برق کار ساختمان میتواند در حرفه های مشابه آن (برق صنعتی، برق UPS یا اضطراری و تعمیر لوازم منزل) با آموزش کوتاه مدت فعالیت نماید.

۱.۲.۶ ترمیم لوازم برقی LED و LCD

این حرفه شامل نصب، تعویض، تعمیر قطعات تلویزیون های LED، LCD و مانیتور های کمپیوتر میباشد. در گذشته تلویزیون ها نوع دیگری بودند و از دیدگاه ظاهری و سیستمی تفاوت زیادی با نوع تلویزیون های امروزی داشتند. تلویزیون هایی که در گذشته موجود بودند با استفاده از سیستم CRT کار میکردند ولی مانند هر وسیله ای که در حال تکامل است تلویزیون نیز در طول زمان پیشرفته تر شده و تغییرات زیادی داشته است.

در طی این روند ما شاهد تلویزیون های نظیر Plasma LCD و اکنون هم شاهد حضور تلویزیونهای LED و OLED هستیم که کیفیت بسیار بالایی دارند و نوع ۳ بعدی نیز در این تلویزیون ها دیده میشود. از آنجایی که تلویزیون یکی از پرکاربردترین لوازم در همه جا است و این سیستم ها نیاز به نصب، راه اندازی، تعمیر و تعویض قطعات جدید دارند، بناءً نیاز مبرم برای فرد آموزش دیده در این زمینه احساس می گردد.

در بازار فعلی هرات تقریباً به تعداد ۲۵ کارگاه در این حرفه فعال بوده و این کارگاه ها فقط در زمینه راه اندازی و تعویض قطعات توانایی دارند. این افراد قادر به تعمیر قطعات نبوده و دلایل آن شامل نداشتن دستگاه های پیشرفته و تخصص کافی به منظور تعمیر نمودن پرزه جات تلویزیون های پیشرفته بوده و فراگیری این حرفه طی ۶ ماه الی ۱ سال ممکن می باشد.

تعمیرکار تلویزیون های پیشرفته با سرمایه اندک در حدود ۱۸,۰۰۰ افغانی میتواند فعالیت نماید و با مبلغ متذکره ابزار آلات مورد نیاز شامل: هیتر، میگر، ست رنج و لوازم ابتدایی دیگر تهیه کرده و به فعالیت خویش آغاز نماید. (منبع: یافته های تحقیق میدانی)

۱.۲.۷ حرفه لوله کشی (آب و فاضلاب و گازکشی)

حرفه لوله کشی در صورت ارتقاء و یا برگزاری صنوف پیشرفته از قابلیت رشد و اشتغال زایی بالایی برخوردار است. در تحقیقات گذشته حرفه نلدوانی آب و فاضلاب یکی از حرفه های نسبتا مشبوع شده در بازار هرات شناخته شده بود. این حرفه دارای ۵ سطح لوله کشی آب و فاضلاب، لوله کشی گاز، نصب و تعمیر شوفاژ، نصب و تعمیر موتورخانه و تاسیسات و دستگاه چیلر فن کویل میباشد.

۱. **لوله کشی آب و فاضلاب:** شامل لوله کشی آب ساختمان، نصب و راه اندازی سیستم فاضلاب و چاه های عمیق، نصب تانکر، نصب آبگرمکن، عیب یابی و مشکل زدایی از این سیستم ها میباشد.
۲. **لوله کشی گاز:** این حرفه شامل طراحی و نقشه کشی سیستم لوله کشی گاز ساختمان، راه اندازی، نصب سیستم و عیب یابی و همچنان نصب و تعمیر وسایل گاز سوز میباشد.
۳. **نصب و تعمیر رادیاتور و شوفاژ:** شامل نصب و راه اندازی رادیاتور و شوفاژ، رسوب زدایی، نصب و تعمیر شمعی سیستم و هواگیری سیستم میباشد.
۴. **نصب و تعمیر موتورخانه و تاسیسات:** این بخش صنعتی بوده که شامل نصب و راه اندازی سیستم های سونا جکوزی، سیستم های تاسیسات کارخانه جات و سیستم های گرمایشی ساختمان های بزرگ میباشد.
۵. **نصب و تعمیر دستگاه فن کویل و چیلر:** به سیستم سرمایشی و گرمایشی گفته می شود که در آن فن کویل و چیلر با لوله کشی به یکدیگر متصل میشوند که برای ساختمان های تجاری و کارخانه ها و منازل بزرگ استفاده میشود.

حرفه گاز کشی یک حرفه نسبتا جدید بوده که با افتتاح پروژه های گاز ملی، چون تاپی TAPI، تقاضا به فراگیری این حرفه افزایش یافته است.

لوله کشی و مونتاژ لوله های گاز متشکل از نصب، تعمیر و نگهداری از سیستم های گازی، نصب لوازم گاز سوز منازل و تعمیر و نگهداری آنها میباشد. بنابراین نیاز به افراد متخصص در این زمینه، در آینده نزدیک احساس می شود.

مهارت های لازم در این حرفه عبارت از: آشنایی کامل با ابزار آلات گاز و تجربه کافی در این حرفه، شناخت، سنجش مصارف و اندازه گیری درست میباشد. حداقل سرمایه مورد نیاز برای راه اندازی این حرفه مبلغ ۱۰۰,۰۰۰ افغانی میباشد.

۱.۲.۸ ترمیم یخچال و کولر گازی

یکی از بخش های ترمیمات لوازم خانگی تعمیر یخچال و فریزر و کولر گازی (ایرکانشنر Air Conditioner) میباشد. تعمیراتی که در قسمت یخچال و فریزر میباشد شامل پر نمودن گاز یخچال، تعمیر و تعویض فیلتر و انواع آن، سنسور ها و ترمیستور، انواع دیفراست (برفک زدائی)، تعمیرات و عیب یابی برد یخچال میباشد. تعمیراتی که در بخش کولر گازی صورت میگیرد شامل تعمیر کولرگازی، سرویس، نصب و پر نمودن گاز است.

یک فرد میتواند این حرفه را به طور کامل در مدت ۶ ماه الی ۱ سال فراگیرد. حداقل سرمایه جهت شروع کار به طور تخمینی ۴۰,۰۰۰ افغانی میباشد. حرفه های مرتبط این مسلک عبارت از ترمیم کولر، بایر، لباسشویی، لوازم برقی منازل، اتو و بخاری گازی میباشد.

ابزار های کاری این حرفه عبارت اند از اکسیجن، گاز، جعبه ابزار، گیج موتور، سامان دستی، لوازم برقی، سنگ فرز، برمه، اره آهن بر، گیره، موتور هوا و مکش میباشد.

۱.۲.۹ ترمیم لوازم برقی

در زندگی فعلی بخاطر گسترش برق، لوازم برقی در خانه ها و ادارات به پیمانه زیاد مورد استفاده قرار میگیرد. این لوازم به علت سکتگی برق و استهلاک نیاز به تعمیر و تعویض قطعات پیدا میکنند. حرفه ترمیم لوازم برقی که در دو بخش خانگی و اداری بوده شامل عیب یابی، تعمیر، تعویض، نصب و راه اندازی قطعات لوازم برقی میباشد. این لوازم برقی شامل جارو برقی، کولر، اتو، ماشین لباسشویی، ماشین ظرفشویی، ماشین های آب میوه و سایر لوازم برقی خانگی و اداری میباشد.

تعمیرکاران لوازم برقی منزل وظیفه آزمایش کردن، عیب یابی، تنظیم و تعمیر لوازم و تجهیزات برقی را به عهده دارند.

در شهر هرات به اندازه کافی تعمیرکار یا کارگاه های ترمیم لوازم برقی موجود می باشد و این افراد و کارگاه ها در سطح ابتدایی فعالیت داشته و توانایی تعمیر، نصب و راه اندازی وسایل پیشرفته برقی را ندارند. از طرفی خدمات جدیدی از جمله ارائه خدمات سیار، جدا سازی و تخصصی سازی بعضی از وسایل برقی در این میان وجود ندارد تا باعث سهولت بیشتری گردد.

این حرفه با سرمایه اندکی در حدود ۱۰,۰۰۰ افغانی میتواند راه اندازی گردد. مدت زمان آموزش برای این حرفه ۶ ماه الی یکسال میباشد و ابزار آلات مورد نیاز شامل هیتر، میگر، ست رنج و لوازم ابتدایی دیگر میباشد.

۱.۲.۱۰ تعمیر موتورسیکلت

حرفه تعمیر موتورسیکلت شامل تعمیر، نصب، مونتاژ، تعمیر ماشین و سایر خدمات و تعمیرات مربوطه آن میباشد. در این حرفه انواع موتور سیکلت و سه چرخ قابلیت تعمیر و تعویض شدن وسایل را دارا میباشد. تعمیر موتور سیکلت شامل سیستم برق، ماشین، تعویض روغنیات، تعمیر سیستم بریک و کلچ و سایر ترمیمات و تعویضات میباشد. این خدمات شامل تمام انواع موتور سیکلت ها و سه چرخه های باربری و مسافربری میباشد.

سابقه این حرفه در ولایت هرات به بیش از ۵۰ سال میرسد که طبق آمار اعلام شده توسط اتحادیه پیشه وران ولایت هرات تاکنون در حدود ۷۵۰ موتور سیکلت سازی رسمی در این ولایت جواز فعالیت دارند. حداقل سرمایه جهت شروع و توسعه این حرفه بطور اوسط ۴۰,۰۰۰ افغانی میباشد. توسعه این حرفه در زمینه های چون: توسعه کارگاه، آموزش نیروی کار فعلی، کیفیت کار و استخدام افراد مسلکی میباشد.

ابزار کاری این حرفه شامل ست پیچکش، ست مکمل ابزار آلات، انبر پلاس، برمه، ست بوکس، گیره و ست رنج میباشد. یک فرد در این حرفه میتواند بطور متوسط بمدت ۶ ماه الی ۱ سال آموزش ببیند. حرفه های مرتبط این مسلک شامل تعمیر جنراتور و اگزوز میباشد.

۱.۲.۱۱ تعمیر وسایط نقلیه

حرفه های مرتبط با تعمیر وسایط نقلیه مسافر بری شامل ترمیم ماشین موتو، کوپی کشی (صاف کاری)، وایرنگ کشی (برق کشی موتو)، رنگ مالی، جلو بندی موتو، خراط کاری فلزی، کرومیل سازی، آهنگری موتو، نصب دزدگیر و سیستم امنیتی، رادیو سازی، سویچ برد سازی و سایر حرفه های کوچک مرتبط با تعمیر موتو میباشد. به موجب افزایش روز افزون وسایط نقلیه و دست دوم بودن این وسایط نیاز به این حرفه ها احساس میگردد. تخصص های پرکاربرد این حرفه عبارت اند از:

۱.۲.۱۱.۱ ترمیم ماشین موتر (میکانیک)

حرفه ترمیم ماشین موتر در شهر هرات به صورت گسترده رایج است و افراد در سطح حرفه ای مشغول به کار در این حرفه میباشند. از طرفی با گذشت زمان تعداد موتر ها زیاد شده و مردم از وسایط نقلیه شخصی بیشتر استفاده مینمایند. میکانیک موتر وظیفه بررسی، تعمیر، نصب و جابجایی ماشین موتر را بر عهده دارد.

یک فرد میتواند به مدت ۶ ماه الی ۱ سال این حرفه را فرا بگیرد و تعمیرات موتر را انجام دهد. حداقل سرمایه جهت شروع این حرفه بطور اوسط ۱۰۰۰،۰۰۰ افغانی است. حرفه های مرتبط این حرفه عبارت از آهنگری، آگزوسازی، رنگ مالی، کرومیل سازی، خراط کاری و جلو بندی میباشد. ابزار کاری لازم در این حرفه شامل: جک، جرثقیل، قلتک برای انتقال ماشین، رینج، بوکس، پلاس و چال میباشد.

۱.۲.۱۱.۲ کوپی کشی (صاف کاری) و رنگمالی موتر

حرفه کوپی کشی و رنگمالی موتر مکمل حرفه های تکنیکی موتر بوده اما بصورت مجزا صورت میگیرد. این حرفه به دلیل مستهلک بودن وسایط نقلیه و افزایش حادثات ترافیکی یک حرفه پر کاربرد و با رونق بالا میباشد.

یک فرد میتواند هر کدام از این دو حرفه را به مدت ۶ ماه فرا بگیرد و حداقل سرمایه جهت شروع این حرفه ۶۰،۰۰۰ افغانی میباشد. حرفه های مرتبط این مسلک شامل رنگ مالی موتر، پمپ سازی و سویچ برد سازی میباشد. ابزار کاری این حرفه شامل دستگاه گیس، ابزار ابتدایی، قیچی، جک، دستگاه جر، و چکش میباشد.

۱.۲.۱۱.۳ وایرنگ کشی (برق کشی موتر)

برق کار موتر وظیفه نصب و تعمیر سیستم های برقی و سیم کشی موتر را بر عهده دارد. البته همین طور که تکنیک موتر و سایر تجهیزات پیشرفت می کند، سیستم های الکترونیکی و الکتریکی آنها نیز گسترش یافته و پیچیده تر شده است. این حرفه شامل تعمیر سیستم نور، سیم کشی، نصب دزد گیر و ردیابی، سیستم پنجره ها و سیستم تهویه میباشد.

حداقل سرمایه جهت شروع و توسعه کار بطور اوسط ۳۵،۰۰۰ افغانی و مدت زمان آموزش این حرفه ۱ سال الی ۱،۵ سال میباشد. حرفه های مرتبط این مسلک عبارت اند از آهنگری موتر، چک و تعمیر سیستم برق موتر، تعمیر و تعویض ABS^۱، رادیات سازی و تعویض انجین کنترل میباشد. ابزار کاری این حرفه: دستگاه ردیاب پروگرامر، گاز کولر، دستگاه چک، کمپیوتر لپتاپ، دستگاه گاز الکترونیکی، ابزار ابتدایی و سیم پیچی میباشد.

۱.۲.۱۲ فلزکاری

وظیفه فلزکار بوجود آوردن شکل های جدید با استفاده از قطعات فلزی است. سابقه حرفه فلزکاری در ولایت هرات به حدود ۵۰ سال میرسد. در شهر هرات به تعداد زیادی فلزکار موجود است که به شکل ابتدایی فعالیت داشته و به کمبود تجهیزات کاری مواجه هستند. فلزکاری در دو بخش صنعتی (ساخت هنگر، ساخت تانکر و سایر قطعات فلزی سنگین) و فلزکاری ساده (ساخت درب و پنجره، کابینت فلزی، کتاره فلزی و سایر قطعات فلزی خانگی) میباشد. یک فرد میتواند کل مهارت این حرفه را به مدت ۶ ماه الی ۱ سال به صورت کامل فرا گیرد.

^۱ antilock braking system

میانگین سرمایه مورد نیاز برای شروع حرفه فلز کاری مبلغ ۱۵۰,۰۰۰ افغانی میباشد. حرفه های مرتبط این حرفه شامل درب و پنجره سازی، وسایل شهر بازی، ساخت دکل ها، ساخت تانکر های آبی و گازی، هنر سازی و ساخت دستگاه قالین بافی میباشد. ابزار کاری لازم به این حرفه: ترانس جوش، قلم، امبر ولدینگ، اره، تراش، سنگ فریز، چکش و جنراتور برق میباشد.

۱.۲.۱۳ توربین و ترانس سازی

حرفه توربین سازی به منظور تولید انرژی های تجدید پذیر شامل انرژی بادی، آفتابی و آبی میباشد. توربین های کوچک برای شارژ کردن باتری ها، روشن نگه داشتن چراغ های ترافیکی و غیره استفاده میشود. از توربین های بزرگتر برای تامین انرژی برقی منازل، شرکت ها و موسسات استفاده میشود. ساختن نیروگاه توربین های بادی امروزه یکی از بهترین جایگزین های انرژی تجدید ناپذیر است.

یکی از دستگاه های الکتریکی که در دو دهه اخیر به یکی از پرکاربردترین لوازم برقی خانگی بدل شده، دستگاه محافظ برق یا ترانس برق است. حرفه ترانس سازی جهت ساخت، تعمیر و تعویض قطعات الکترونیکی محافظ (ترانس)، بر اساس ولتاژ های مختلف و برای مکان های مسکونی و صنعتی به منظور حفاظت از دستگاه های برقی و استندرد سازی ولتاژ برق استفاده میگردد. افراد متخصص این دو حرفه در ولایت هرات قادر به ساخت توربین و ترانس هایی متوسط رو به پایین بوده و مدل های پیشرفته تر و بزرگتر را تولید کرده نمی توانند. این امر نیاز به آموزش های بیشتر و سرمایه گذاری بیشتر در این دو حرفه را دارد. یک فرد میتواند مهارت های ابتدایی این حرفه را به مدت ۶ ماه الی ۱ سال به صورت کامل فرا گیرد.

اکثریت ترانس سازان فعلی به برخی آموزش های خاصی چون تبدیل برق آفتابی به AC، ابزار آلات برقی پیشرفته، ترانس های ۲۰۰ تا ۵۰۰ کیلو وات، سیم پیچی کولر، پمپ آب و غیره ضرورت دارند. حرفه های مرتبط این حرفه عبارت از تولید UPS، محافظ، بطری چارچ، ترانس ولدینگ و سایر وسایل محافظتی و تولیدی برق میباشد.

حداقل سرمایه اولیه برای راه اندازی این حرفه تقریباً ۱۵۰,۰۰۰ افغانی میباشد. ابزار کاری لازم در این حرفه شامل پیچکش شارژی، ماشین سیم پیچی، لیگلاتور برق، لوازم ایمنی، برمه، اره برقی میباشد.

۱.۲.۱۴ عکاسی و فیلمبرداری

عکاسی و فیلمبرداری یک حرفه تخصصی بوده اما با آمدن موبایل های پیشرفته اندکی از رونق این حرفه کاسته شده است. با اینحال در بیشتر محافل، مجالس و برنامه های رسمی نیاز به ارائه خدمات با کیفیت حرفه عکاسی و فیلمبرداری به چشم میخورد.

فردی که خواهان فراگیری این حرفه به شکل تخصصی و حرفه ی میباشد باید مدت زمان ۶ ماه الی ۱ سال را تحت آموزش قرار بگیرد تا کار با دستگاه های پیشرفته عکاسی و فیلمبرداری را فرا بگیرد. فردی که به این حرفه علاقه داشته باشد باید مهارت های تدوین، ترکیب، مونتاژ، ساخت کلیپ، فیلمبرداری پیشرفته و برنامه های مورد نیاز این حرفه را فرا بگیرد.

حداقل سرمایه جهت شروع و توسعه حرفه عکاسی و فیلم برداری مبلغ ۶۰,۰۰۰ افغانی میباشد و حرفه ها و نرم افزارهای کمپیوتری مرتبط این مسلک شامل نرم افزار فوتوشاپ، ادیوس، کپچر، ایدیت فیلم و عکس، گرافیک و دیزاین میباشد. ابزار کاری این حرفه کامره، کمپیوتر، سیت لایت (چراغ های مخصوص)، پرینتر، دستگاه چاپ، اسکن، نور پرداز و لوازم جانبی میباشد.

۱.۳ مشاغل اداری و کارمندان پشتیبانی

۱.۳.۱ امور مالی و گدام داری

هر تجارتی برای شروع کسب و کار و بقاء در بازار متغیر امروزی نیاز به داشتن حسابدار خبره به منظور پیشبرد تجارت خویش میباشد. امور مالی در ۲ بخش حسابداری و مدیریت مالی تقسیم میگردد. حسابدار در تجارت وظیفه ثبت حسابات مالی روزانه در دفاتر مالی را دارد. مدیر مالی وظیفه دسته بندی، خلاصه سازی، و گزارش دهی حسابات مالی به سهام داران و ارگان های ذی ربط را دارد. حسابدار نیاز به تخصص و تحصیلات دانشگاهی در رشته حسابداری را نداشته و با فراگیری دوره های آموزشی کوتاه مدت قادر به کار در این وظیفه میباشد اما مدیریت مالی یک رشته دانشگاهی و با تخصص بالا بوده که تجربه و تخصص زیادی را میطلبد.

فردی که در بخش مالی علاقه مند باشد باید در کنار تحصیلات عالی دوره های آموزشی پیشرفته در زمینه حسابداری مالی، نرم افزار های مالی شامل (Excel, QuickBooks) و دیگر برنامه های متداول، گدام داری، تدارکات و تنظیم سیستم مالی را فرا بگیرد. فردی که آموزش های فوق را فرا بگیرد در کوتاه مدت میتواند در بخش حسابداری و گدام داری و در بلند مدت میتواند در بخش مدیریت مالی نیز ایفای وظیفه نماید.

۱.۳.۲ بازاریابی و فروشندگی

رشته بازاریابی و فروش از مشاغل جدید و در حال رشد است. اصولا این حرفه در دو بخش بازاریابی و فروش بطور مجزا بوده ولی در شرکت های ولایت هرات هر دو بخش بشکل ترکیبی انجام میشود. این رشته نیز از جمله رشته های دانشگاهی بوده اما افراد در زمان تحصیلات عالی قادر به فراگیری تکنیک ها و مهارت های بازاریابی نبوده و نیاز به دوره های آموزشی بیشتر دارند. مهارت های لازم این حرفه شامل برنامه ریزی و پلان گذاری کوتاه مدت و طولانی مدت برای شیوه های بازاریابی شرکت، مدیریت کانال های توزیع و فروش، مدیریت شبکه های اجتماعی و وبسایت، شناسایی و مدیریت ارتباطات با مشتریان و مهارت های فروشندگی میباشد.

۱.۳.۳ کارمند اداری

شرکت های ولایت هرات در حال گسترش و تغییر از تجارت فامیلی به تجارت های رقابتی میشوند. این تغییر نیاز به ساختار تخصصی و نیروی کار بیشتر به منظور انجام امور اداری و هماهنگی میباشد. مشاغل اداری، پذیرش، منشی و سایر مشاغل مرتبط با ساختار شرکت های فوق در حال گسترش میباشد. افراد با آموزش های کوتاه مدت و میان مدت در زمینه های چون نحوه رفتار با مشتری، رفتار سازمانی، تنظیم سیستم دوسیه بندی، بلدیت به مهارت های ابتدایی کمپیوتر، میتوانند در مشاغل فوق وظیفه انجام دهند.

۱.۴ مشاغل و حرفه های خدماتی

۱.۴.۱ آرایشگری زنانه

یکی از حرفه های پر درآمد در شهر هرات برای زنان، آرایشگری است. از این رو در سال های پسین، تعداد زنان آرایشگر و آرایشگاه های زنانه در شهر هرات روندی رو به افزایش داشته است.

این حرفه به طور میانگین نیاز به سرمایه ی حدود ۸۰,۰۰۰ افغانی برای خرید ابزار و لوازم اولیه و ضروری نیاز دارد. یک شخص به طور اوسط در حدود ۲ سال می تواند حرفه را به طور کامل فرا بگیرد و ظرفیت برای آموزش های بیشتر در این حرفه وجود

دارد. بخش های مختلف آرایشگری مثل: مانیکور، پدیکور، گریم صورت، گریم عروس، اکستیشن ها، کاشت ناخن، پیوند مو، کاشت مژه، تاتوی ابرو، هاشور، اپلاسیون، خط چشم دائم، خط لب دائم، شینیون، پاک سازی صورت و لایه برداری صورت مکمل شامل حرفه آرایشگری می باشد.

ابزار و لوازم کار مهم در این حرفه شامل کمد، چوکی و میز کار، وسایل برقی (بابلیس، سشوار، اتوی مو و...) آئینه و وسایل مورد نیاز دیگر می باشد.

۱.۴.۲ سلمانی

سلمانی یک حرفه مبتنی بر استعداد و سلیقه بوده که تعداد زیادی در شهر هرات مصروف این حرفه هستند. اما یک تعداد محدود از این افراد به صورت حرفه ای خدمات ارائه میکنند.

از جمله فعالیت های یک سلمانی میتوان به موارد ذیل اشاره کرد: شستن موی سر، کوتاه کردن و یا قیچی کردن موی سر، استایل دادن به موی سر، رنگ کردن، حالت دادن و کم کردن موی سر، پیرایش کردن و تراشاندن موی سر، مراقبت از پوست و مو میباشد.

سرمایه مورد نیاز برای شروع این حرفه در حدود، ۴۵,۰۰۰ افغانی جهت خرید لوازم و تجهیزات است و افراد میتوانند در بین ۶ ماه الی ۱ سال این حرفه را یاد بگیرند. از آن جاییکه این حرفه یک حرفه سلیقه ای بوده و براساس مسائل مختلفی چون موقعیت کاری آرایشگاه و کیفیت کار آرایشگر، درصد موفقیت آن متفاوت است. یک آرایشگر برای فعالیت ابتدایی خویش ابزار کاری چون چوکی سلمانی، قیچی، شانه، ماشین ریش، سشوار، اتو مو، بورس مو، وسایل مصرفی آرایش، آب پاش، میز و آینه نیاز دارد.

۱.۴.۳ آشپز حرفه ای

حرفه آشپزی به نوبه خود یک حرفه مبتنی بر استعداد و سلیقه بوده و در شهر هرات سابقه بسیار طولانی دارد. این حرفه در هتل، رستوران، مسافرخانه و شرکت ها میتواند کاربرد داشته باشد. آشپزها به دو بخش سرآشپز که وظیفه مدیریت بر تیم آشپزی و داشتن خلاقیت در قسمت دستورالعمل های غذایی را داشته و آشپز عادی که وظیفه دریافت سفارش از سرآشپز و پخت غذا را دارد، میباشدند. حرفه آشپزی یک حرفه ترکیبی بوده و در کنار کار در رستوران، کافی شاپ، شیرینی پزی، پخت نان ساندویچ و انواع نان و کلوچه را می توان انجام داد.

مدت زمان مورد نیاز برای یادگیری این حرفه حدود ۲ سال میباشد که در صورت راه اندازی کسب و کار شخصی برای شروع حداقل حدود ۲۰۰,۰۰۰ افغانی برای خرید ابزار و لوازم مورد ضرورت این حرفه شامل وسایل پخت و پز (دستگاه فر، ماشین چپس، اجاق گاز، دیگ، سیخ کباب و...) نیاز است. (منبع: یافته های تحقیق میدانی)

۱.۴.۴ راهنمای سفر (مدیریت گردشگری)

اداره گردشگری برای نخستین بار در سال ۱۳۲۷ ه ش در افغانستان تاسیس شد. اما ولایت هرات علی رغم داشتن بیش از هفتصد بنا و مکان باستانی به جز در قلعه تاریخی اختیارالدین دیگر در هیچ بنا یا مکان باستانی راهنمای دایمی برای گردشگران ندارد. صنعت گردشگری از جمله ۵ صنعت بزرگ و درآمدزا برای کشورها میباشد. در افغانستان این صنعت نیاز به سرمایه گذاری و آموزش های بیشتر دارد. (منبع: آمریت توریسم و گردشگری ولایت هرات)

مهارت های مورد نیاز برای شخصی که منحنی راهنمای گردشگری فعالیت نماید شامل آگاهی در مورد تاریخ کشور، فن سخنوری، آگاهی از آبدات تاریخی و حفظ و مراقبت آنها و تسلط به زبان انگلیسی می باشد. ظرفیت برای آموزش های بیشتر در این بخش وجود داشته و دوره آموزشی مورد نیاز حدود ۶ ماه الی ۱ سال می باشد. بعد از دوره آموزشی میتوان با کار عملی به مدت یکسال به مهارت های مورد نیاز راهنمای گردشگری بلدیت کامل حاصل نمود.

حدوداً ۱۵۰ شرکت بدون جواز وزارت اطلاعات و فرهنگ در هرات فعالیت دارند که بیشترشان در قسمت ارائه خدمات ترانسپورت هوایی مصروف اند. ابزار کار در صنعت گردشگری: کامره، کمپیوتر، پوستر، GPS، وسایل ترانسپورت مخصوص گردشگری می باشد.

۱.۴.۵ مدیریت هتل و رستوران

مدیران هتل ها و رستوران ها وظیفه برنامه ریزی، سازماندهی و هدایت پروسه هایی که منجر به ارائه خدمات استراحت گاه، سرو کردن وعده های غذایی، نوشیدنی و سایر خدمات مهمان نوازی می شود را به عهده دارند. وظایفی که در یک هتل و رستوران انجام میشوند عبارت اند از مدیریت عمومی هتل، مدیریت داخلی، مدیریت رستوران، مدیریت کافی شاپ، کارمندان بخش پذیرش، پیشخدمت (گارسون)، خانه سامان و بخش های مربوط به آن که ایفای وظیفه می نمایند.

افرادی که در هتل ها و رستوران ها ایفای وظیفه مینمایند باید آشنایی نسبی به مهارت های زبانی (آشنایی با چندین زبان)، صبر و تحمل زیاد، اجتماعی بودن، رفتار شایسته با مشتری، اخلاق نیک و ارائه خدمات درست به مشتری را داشته باشند. عوامل تاثیر گذار در این حرفه که می تواند باعث جذب مشتریان بیشتر و رضایت آن ها شود عبارت از بهبود کیفیت خدمات، آموزش کارمندان، استخدام افراد مسلکی، اعلانات، تبلیغات و همچنین نحوه ارائه خدمات و امکانات مناسب برای مشتری، می باشد. حرفه های مدیریت هتل داری، مدیریت گردشگری، مدیریت رستوران و سالون ها می توانند به شکل ترکیبی یکجا شوند و موثریت بیشتری داشته باشند. امروزه در اکثر کشورها این مشاغل بصورت ترکیبی انجام می شوند.

طبق آمار اعلام شده توسط ریاست تجارت و صنایع ولایت هرات، این ولایت به تعداد حدوداً ۲۰۰۰ هتل، رستوران و مهمانخانه دارد. از این مجموع، تنها به تعداد ۵ هتل درجه یک بوده که قابلیت میزبانی از مهمانان داخلی و خارجی را با ارائه خدمات معیاری دارند. افراد خارجی در بخش های مدیریتی و اجرائی هتل داری وظیفه ندارند، اما در بخش آموزش های دوره ای برای کارمندان از افراد خارجی استفاده می شود.

۱.۵ مشاغل زراعتی و مالداری

در حال حاضر ۳۱ درصد تولید ناخالص داخلی افغانستان را حاصلات زراعتی تشکیل می دهد و ۷۵ درصد مردم افغانستان به صورت مستقیم و غیرمستقیم در این سکتور فعالیت دارند. به این ترتیب، زراعت ستون اصلی اقتصاد افغانستان است و بخش اعظم صادرات افغانستان را نیز محصولات زراعتی و دامی تشکیل میدهد. زراعت و مالداری از پیشه هایی اند که مردم ولایت هرات از طریق آن کسب درآمد میکنند.

۱.۵.۱ پروسس غذا و میوه جات

زراعت جزء لاینفک اقتصاد افغانستان بوده بنابراین کشت، برداشت و پروسس محصولات زراعتی و مواد غذایی امری بسیار مهم است. پروسس مواد غذایی به دو بخش پروسس میوه جات شامل تولید انواع مربا و ترشی، کمپوت، کنسرو، انواع نوشیدنی ها و پروسس سبزیجات شامل تهیه سبزیجات خشک، تهیه ترکیبات گیاهی، تهیه ترکیبات سبزیجات خانگی و انواع دیگر میباشد.

یک فرد علاوه بر پروسس میوه جات و سبزیجات میتواند با ترکیب حرفه های مانند آشپزی، تولید شیرینی جات و تولید نان از عاید بیشتری برخوردار گردد.

پروسس میوه جات و سبزیجات به دو قسمت تولیدی عمده تقسیم میشود:

۱. تولید و تهیه میوه جات و سبزیجات با یک استاندارد مشخص

۲. پروسس و بسته بندی محصول آماده برای فروش

در بازار شهر هرات محصولات خانگی با یک استاندارد مشخص (وزن ثابت، حجم ثابت و ظرف یکسان و مشخص) تولید و بسته بندی نمیگردد که این امر موجب کاهش در فروش محصول تولید شده میشود. اما محصولات این حرفه به شکل نسبتاً سنتی توسط خانم ها در خانه و بعضی از فروشگاه های مواد غذایی به فروش میرسد. مدت زمان آموزش این حرفه بستگی به نوعیت تولیدات تحت آموزش داشته و بطور اوسط افراد میتوانند این حرفه را به مدت ۱ سال فرا بگیرند.

۱.۵.۲ تولید و پروسس زعفران

کشت و تولید زعفران یکی از مهمترین و پردرآمدترین منابع عایداتی است که در سال های اخیر مردم هرات به آن روی آورده اند. زعفران به آب بسیار کم نیاز دارد. پیاز زعفران بین ۵ تا ۷ سال در زمین میماند و هر سال حاصل میدهد. پروسه کشت و برداشت زعفران میتواند زمینه اشتغال را برای تعداد زیادی از افراد مساعد نماید.

یک فرد میتواند کل مهارت این حرفه را در مدت ۶ ماه الی ۱ سال کامل فراگیرد. اکثریت تولید کننده گان زعفران نیاز به آموزش های خاص چون کشت و چیدن زعفران بشکل استاندارد، خشک کردن زعفران به نحو استاندارد، بسته بندی، حفظ و نگهداری زعفران و مدیریت ضایعات دارند.

حداقل سرمایه جهت شروع بطور تخمینی ۱۵۰,۰۰۰ افغانی میباشد. فردی که تمایل اشتغال به این حرفه دارد باید دارای مهارت های چون طریقه کشت و برداشت محصول، حفظ بهداشت، طریقه پرورش، کود دهی، ذخیره محصول، و جلوگیری از آفات را بداند. ابزار کاری این حرفه: بیل، کلنگ، استانبولی، پارچه سفید برای خشک کردن، دستگاه خشک کن، وسایل ابتدایی (ماسک، لباس مخصوص)، سبد، قیچی و سم پاش میباشد.

۱.۵.۳ تولید و پروسس روغن نباتی

دانه های که از روغن آنها استفاده می شود عبارت اند از بادام، سویابین، بادام زمینی، زغر، تخم گل آفتاب گردان، پنبه دانه، کنجد و غیره دانه های روغنی هستند که از جمله آنها کنجد دارای بیشترین ویتامین و استفاده میباشد. گرفتن روغن به وسیله «خراس شتر» یکی از روش های سنتی برای گرفتن روغن از دانه های روغنی به ویژه کنجد هست که پیشینه تاریخی در سنت های مردم هرات دارد. در عصر امروزی با آمدن ماشین آلان صنعتی، خراس شتر چندان مورد استفاده قرار نمی گیرد و تعداد انگشت شماری از این نوع کارگاه ها را می توان در هرات پیدا کرد.

فردی که تمایل داشته باشد در بخش گرفتن روغن کنجد کار نماید باید مهارت های چون شناخت کنجد، اضافه نمودن آب به کنجد، خشک کردن کنجد، کار با دستگاه و فیلتر، و پاک کاری کنجد را بداند. حداقل سرمایه جهت شروع این حرفه بشکل سنتی تقریباً ۱۰۰,۰۰۰ افغانی میباشد. ابزار کاری این حرفه شامل دستگاه فیلتر، کنده خراس، تبر، دو کاسه بالا و پایین، تیر چوب میباشد.

۱.۵.۴ کشت نباتات در گلخانه و قوریه

محلی که برای کاشت و بذر تخم نباتات و یا درختان اختصاص داده میشود قوریه و یا گلخانه یاد میگردد. تخم و بذر نبات را پس از سبز شدن در موقع معین پیوند کرده و در زمان مناسب به محل اصلی منتقل و غرس و یا در بازار به فروش میرسانند. امروزه به منظور حفاظت نباتات در برابر سرما، آفات، حشرات، و بمنظور تولید حاصلات زیاد در فضای محدود و یا هم تولید با کیفیت عالی، دهاقین دست به ساخت گلخانه و کشت نباتات در آن میزنند. ساخت یک گلخانه بشکل استندرد فی متر مربع مبلغ ۵۰۰ افغانی هزینه دارد. ساخت گلخانه برای دهاقین از جهت تولید نهال های مثمر و غیر مثمر و تولید سبزیجات درآمدزا میباشد.

۱.۵.۵ پرورش قارچ خوراکی

قارچ از جمله نباتات خوراکی بوده که آنرا تولید و به بازار عرضه میکنند. قارچ ها به طور عموم به دو بخش قارچ وحشی و قارچ پرورشی میباشد. قارچ وحشی که بدو نوع خوراکی و سمی بوده در کوه ها رشد میکند ولی قارچ پرورشی در گلخانه ها پرورش داده میشود. به همان اندازه که محبوبیت قارچ خوراکی در رژیم غذایی افزایش یافته، پرورش قارچ تبدیل به یک سرگرمی و نیز تجارتي کوچک شده است. این حرفه که به صورت خانگی و صنعتی میباشد میتواند در گلخانه ها یا مکان های مخصوص انجام شود. مدت زمان لازم برای پرورش قارچ دو ماه بوده که این مدت ممکن است یک هفته کمتر یا بیشتر شود البته اگر زمان تولید کمپوست (بستر پرورش قارچ) را هم در نظر بگیریم این دوره به ۳ ماه افزایش می یابد.

پرورش قارچ در یک فضای کوچک و مناسب قابلیت پرورش و درآمدزایی بالا را دارد. حداقل سرمایه راه اندازی این حرفه بطور تخمینی مبلغ ۲۰,۰۰۰ افغانی و مدت آموزش آن یکسال میباشد. این حرفه نیاز به ابزار خاصی نداشته و فقط شامل حفظ و مراقبت از فارم قارچ و یک فضای مناسب جهت پرورش آنها میباشد.

موسسه حمایت پایدار در افغانستان

Organization for Sustainable Aid in Afghanistan

۱.۵.۶ پرورش زنبور

صنعت زنبورداری طی سال های اخیر در ولایت هرات رشد بی پیشینه داشته که مساعد بودن اقلیم هرات و کمبود آفات در این بخش از عوامل اصلی افزایش تولیدات عسل در این ولایت است. در ولایت هرات بیش از ۵۰۰ فارم زنبورداری وجود دارد و بیش از یک هزار نفر در این زمینه مصروف کار هستند.

اکثریت شاغلین این حرفه به آموزش های خاصی چون آفت زدایی از زنبور، تکثیر زنبور عسل، گرفتن زهر زنبور، جلوگیری از امراض زمستانی، تولید با کیفیت و بازاریابی نیاز دارند. یک فرد میتواند کل مهارت این حرفه را به مدت ۶ ماه الی ۱ سال بصورت کامل فراگیرد. حداقل سرمایه جهت شروع کار بطور تخمینی مبلغ ۵۰,۰۰۰ افغانی میباشد. حرفه های مرتبط این مسلک شامل باغداری، تولید عسل، پرورش کرم پيله، گلخانه، گرده افشانی باغ ها و زمین ها میباشد. ابزار کاری این حرفه: کندوی مجهز، لباس کار مخصوص، موم، پمپ دود، برس، ماشین عسل کش، دستگاه مکش، چاقو و دستگاه تولید است.

۱.۵.۷ تولید و تربیه کرم ابریشم

یک تعداد مردم به این تصور اند که فقط با داشتن چند جعبه تخم و یک مقدار برگ توت می توان کرم ابریشم را تربیه نمود ولی این برداشت نادرست است. زیرا این حشره از هزاران سال به اینطرف طوری به نفع بشر پرورش یافته و اهلی گردیده است که کاملاً از حشرات طبیعی دیگر متفاوت است. این کرم کاملاً متکی به انسان بوده و ما باید قبل از پرورش آن به تمام خصوصیات آن پی ببریم. صنعت پرورش کرم ابریشم و تولید آن عموماً در ولسوالی های انجیل، گذره و زنده جان مشاهده میشود. این حرفه

بسیار حساس و با ریسک بالا میباشد. میزان سود دهی تار از هم پاشیدن جعبه های کرم ابریشم بستگی به دمای اتاق، غذای کرم ها، انتخاب نوع کرم ها و زمان بندی این پروسه دارد. این حرفه در دو بخش که بخش اول شامل تربیه کرم پيله و تولید نخ ابریشم بوده و بخش دوم شامل بافت نخ ابریشم و تولید تکه های ابریشمی میباشد.

این حرفه در بخش تربیه و تولید کرم ابریشم و تولید تکه ابریشمی با حداقل سرمایه 30,000 افغانی میتواند راه اندازی گردد. برای آموزش این حرفه تقریباً ۶ ماه نیاز است. اقلام مورد نیاز این حرفه شامل دستگاه بافت، جعبه پرورش پيله، قیچی، دستوک، قلاب و سایر اقلام مورد نیاز میباشد.

۱.۶ مشاغل صنایع خفیفه و دستی

۱.۶.۱ قالین بافی / گلیم بافی

قالین بافی و گلیم بافی از حرفه های سنتی مردم هرات بوده که همچنان در بین جامعه علاقه مندان زیادی دارد. این حرفه ظرفیت زیادی برای ایجاد زمینه کار دارد و کارگاه های متعددی در ولایت هرات وجود دارد. این کارگاه ها، قالین ها و گلیم هایی در مدل ها و سایز های مختلف با ظرافت و زیبایی خاص تولید مینمایند. اما به دلیل نبود بازار قوی داخلی و عدم بازاریابی موثر در بیرون از کشور اکنون محصولات این حرفه با مشکلات فراوانی روبرو هست. در حرفه قالین بافی و گلیم بافی افراد میتوانند برای خود کسب و کار شخصی راه اندازی کنند و یا در کارگاه ها کارگر حرفه ای شوند.

یک فرد میتواند تمام مهارت های مرتبط این حرفه را به مدت ۶ ماه الی ۱ سال بصورت کامل فراگیرد. برای شروع این حرفه در حدود ۴۰,۰۰۰ افغانی نیاز بوده تا ابزار های لازم در این حرفه را شامل دستگاه شوشک، دستگاه قالین، نخ، کارد، قیچی، دستوک، چوکات و قلاب خریداری کرده و فعالیت را آغاز نماید.

حرفه های مرتبط به این مسلک دکوراسیون منزل، صنعت مبل و فرنیچر، شستن پشم، رشتن پشم و رنگ کردن پشم میباشد.

۱.۶.۲ صنایع دستی زنان

در شهر هرات زنان در بافتن پارچه های نفیس و صنایع دستی تجارب طولانی و شهرت فراوان داشته و در ادوار مختلف تاریخ همواره در رشد و انکشاف این صنعت تلاش ورزیده اند. از مزیت های صنایع دستی شاغل بودن بیشتر قشر زنان و در آمدزایی آنان میباشد. ولایت هرات در حوزه زراعت، مالداري و تربیه کرم ابریشم پیشتاز بوده که در آن مواد خام این صنعت مثل پنبه، پشم، گرک و ابریشم آسان بدست می آید و از طرف دیگر یکی از بنادر عمده تجارتي افغانستان محسوب میگردد.

صنایع دستی زنان به بخش های ذیل تقسیم میگردد:

بافندگی: گونه ای از صنایع دستی است که با بافتن نخ و تبدیل آن به انواع البسه انجام می شود. در این نوع از بافندگی، نخها به صورت حلقه هایی در هم تنیده می شوند. محصولات بافندگی شامل بافت جاکت، جوراب، شال گردن، دستکش، کلاه، ست آشپزخانه، ست تخت خواب و سر پرده میباشد.

گراف دوزی: بخشی از صنایع دستی است که با بافتن نخ بر روی تکه گراف انجام میشود. این گونه بافت به اشکال هندسی بوده که بر روی یخن و آستین ها برای لباس های زنانه بافته میشود.

مهیره دوزی: مهیره دوزی یا منجوق دوزی از هنرهای دستی و تزئینی است. منجوق به مهیره های کوچک تزئینی و رنگارنگ ساخت دست گفته می شود که بر روی لباس زنانه و تکه بافته میشود.

پوستین و چرم دوزی: پوستین و چرم یکی از قدیمی‌ترین اشکال لباس است که تمام یا قسمت عمده‌ای از آن مستقیماً از پوست حیوانات ساخته شده باشد. این محصولات شامل کیف، کفشک، دستکش، کلاه، پا دری، پوش مبایل، کیف پول و کمپیوتر لبتاب، کمر بند و سایر محصولات مشابه می‌باشد.

گلسازی: یک حرفه تزئینی بوده که در دو بخش بافت با نخ و شکل دادن با فوم می‌باشد. این حرفه جهت تزئین ماشین، خانه و مکان های اداری استفاده میشود.

توری بافی: یکی دیگر از صنایع دستی بوده که با بافتن بر روی تورهای ظریف تزئین شده و بر روی لباس ها و سر پارچه ها دوخته میشود.

آینه دوزی: این هنر که توسط نخ های رنگین و ظریف انجام میشود یکی از کم نظیرترین صنایع دستی افغانستان می باشد. آینه دوزی بر روی لباس های سنتی افغانی و وسایل تزئینی استفاده میگردد.

یک خانم میتواند مهارت های مورد نیاز هر یک از حرفه های فوق را به مدت ۶ ماه الی ۱ سال فرا بگیرد. بعضی از این حرفه ها با هم به شکل ترکیبی آموزش و کار میشوند. سرمایه شروع به کار این حرفه بسیار پایین بوده و با مبلغ ۲۵,۰۰۰ افغانی با خریداری لوازم و مواد خام اولیه میتوان محصولات خود را تولید و بفروش رساند.

۱.۶.۳ کفاشی

کفاشی یا بوت دوزی در افغانستان حرفه دستی بوده که در آن مواد خام چرمی و پلاستیکی پروسس شده و از آن کفش ساخته میشود. در این حرفه کفش ها و سرپایی های مختلف مردانه، زنانه و طفلانه در اندازه ها و مدل های مختلف تولید میگردد. بیشتر فعالیت کفش دوزان در بازار فعلی به صورت فصلی بوده و بیشتر برای اطفال و مجالس تولید مینمایند.

در حال حاضر در شهر هرات در حدود ۲۰۰ کارگاه فعالیت دارند. این کارگاه ها بدلیل عدم دسترسی به وسایل مجهز و پیشرفته بیشتر به شکل ابتدایی تولیدات دارند. برای رونق این حرفه نیاز به ماشین های صنعتی بوده تا با کیفیت بهتر تولید انبوه صورت گیرد.

حرفه کفش دوزی به طور معمول در حدود یک سال زمان برای آموزش نیاز دارد و حداقل سرمایه برای شروع فعالیت در حدود ۸۵,۰۰۰ افغانی برای خرید ابزار کاری شامل چرخ بوت دوزی، لبتو، قیچی، میزکار، قالب، پرس و چکش می‌باشد. در صورت فعالیت پیشرفته و تولید انبوه برای خرید ماشین های تولیدی حدوداً به ۵۰۰,۰۰۰ افغانی نیاز می‌باشد تا به صورت حرفه ای و رقابتی فعالیت نماید.

۱.۶.۴ کیف دوزی

کیف دوزی در شهر هرات یک حرفه سنتی بوده که مواد خام چرمی و فراشوت را با دوخت های مختلف به کیف های مکتبی، مجلسی، زنانه و مسافرتی تغییر شکل میدهند. در گذشته این حرفه به شکل ابتدایی انجام میشد و به نام سراجی یاد میگردد. در شهر هرات کارگاه های کیف دوزی به صورت فصلی بوده و بیشتر براساس سفارش تولید مینمایند.

از جمله حرفه های مرتبط به کیف دوزی شامل ست کیف و کفش زنانه، سراجی، و ترپال دوزی است. افراد میتوانند بین ۶ ماه الی ۱ سال چرخ کار و برش کار شوند. راه اندازی این حرفه به صورت ابتدایی حدود ۱۰۰,۰۰۰ افغانی سرمایه نیاز دارد تا ابزار کار مانند میز کار- خط کش- موکت بر- چرخ دبل دوز- قیچی- متر- تریشه مارک خریداری کرد.

۱.۶.۵ خیاطی

خیاطی از جمله حرفه های اولیه بازاری بوده و با گذشت زمان تغییر نموده و نیاز به آن بیشتر و متفاوت تر شده است. بنابراین خیاطی به نوبه خود بنابر نوع پوشش و مدل های مختلفی که دارد به شاخه های مختلفی مانند خیاطی مردانه، خیاطی زنانه و کت و شلوار دوزی تقسیم میگردد که هر کدام آنها ذیلا تشریح میگردد.

۱.۶.۶ کت و شلوار دوزی

در این حرفه در طرح ها و مدل های مختلف برای مجالس و مناسبت های رسمی کت و شلوار تولید میشود. برای آغاز کسب و کار در این حرفه نیاز به داشتن سابقه چندین ساله همراه با مهارت کامل در خیاطی لباس های مردانه میباشد.

ظرفیت برای آموزش های پیشرفته این حرفه در داخل کشور وجود داشته و افراد واجد شرایط آنرا در حدود ۲ سال به طور کامل فرا میگیرند. حرفه های ترکیبی پیرامون این مسلک شامل خیاطی مردانه، خیاطی زنانه، پالتو دوزی و واسکت دوزی میباشد.

حداقل سرمایه برای شروع این حرفه بطور تخمینی ۵۰،۰۰۰ افغانی میباشد. مشکلات پیش روی این حرفه نبود و یا گرانی برق، کمبود ابزار کار، و عدم موجودیت سطوح بالای آموزشی میباشد. ابزار کاری این حرفه عبارت از چرخ صنعتی، اتو، قیچی، خط کش، میز برش و دستگاه برش لیزر میباشد.

۱.۶.۷ خیاطی مردانه دوزی

لباس یکی از نیاز های اولیه انسان بوده که به طبع آن حرفه خیاطی یک حرفه با پیشینه زیاد بوده و همواره با تغییر سبک زندگی انسان نیاز به لباس های متنوع احساس میگردد. این حرفه به دو حالت کارگاه کوچک و صنعتی بوده و امروزه علاوه بر اینکه افراد در کارگاه های شخصی کوچک فعالیت میکنند، میتوانند در کارگاه های تولیدی بزرگ به حیث چرخ کار مشغول به کار گردند.

فرد علاقه مند به این حرفه باید مهارت هایی چون طراحی لباس، قیچی کاری و دوخت حرفه ای را کاملا بلدیت داشته باشد. یک فرد میتواند کل مهارت های این حرفه را به مدت ۱ الی ۱،۵ سال بصورت کامل فرا گیرد و حداقل سرمایه لازم جهت شروع حرفه ۴۰،۰۰۰ افغانی میباشد. حرفه های مرتبط به این مسلک گلدوزی و خامک دوزی میباشد. ابزار کاری این حرفه شامل چرخ خیاطی، میزکار، قیچی، متر، اتو، زیگزال، اتو بخار و خط کش میباشد. (منبع: یافته های تحقیق میدانی)

۱.۶.۸ خیاطی زنانه دوزی

بدلیل کاهش سطح درآمد خانواده ها و تمایل به تنوع در پوشاک، خانم ها کمتر از لباس های قیمتی استفاده می کنند. از طرفی تعداد زیادی از خانم ها آشنایی نسبی به ساده دوزی و قیچی کاری دارند و نیاز به آموزش خیاطی پیشرفته میباشد. این حرفه به دو شکل خیاطی خانگی و صنعتی بوده که توسط آن خانم ها میتوانند به فردی دارای شغل در خانه و کارگاه های تولیدی بزرگ تبدیل شوند.

یک فرد تمام مهارت های این حرفه را به طور پیشرفته میتواند در مدت ۱ الی ۱،۵ سال بصورت کامل فرا گیرد. در کنار حرفه خیاطی، حرفه های دیگری چون گلدوزی، ربان دوزی، نگین دوزی، شماره دوزی نیز یکجا گردیده که قابلیت ارائه طرح های جدید را دارا میباشد. حداقل سرمایه برای شروع این حرفه به طور تخمینی ۳۰،۰۰۰ افغانی میباشد که با این سرمایه فرد میتواند ابزار اولیه کار خود را آماده نماید. ابزار مهم کار در این حرفه عبارت از چرخ خیاطی، ماشین زیگزال، کوردانه، دستگاه

میکش) بخاطر بخار دادن و اتو کردن پارچه استفاده میگردد)، چرخ میان دوز(از طرف چپ پارچه را قسمی میدوزد که طرف راست دید ندارد)، قیچی و میز کار میباشد.

۱.۶.۹ نجاری

این حرفه در شهر هرات یک حرفه قدیمی بوده و با گذشت زمان تغییرات زیادی در آن بوجود آمده و به بخش های مختلفی مانند مبل و فرنیچر سازی، نجاری ام دی اف و خراطی بر اساس نیاز بازار تقسیم گردیده است که هر کدام به صورت حرفه ای در کارگاه ها و شرکت های بزرگ و کوچک فعالیت دارند. هر کدام از حرفه های مذکور را ذیلا واضح میسازیم.

۱.۶.۱۰ مبل و فرنیچر سازی

این حرفه در سطح پیشرفته فعال بوده و صنعت ساخت و ساز مبل و فرنیچر در سال های اخیر رشد چشم گیری داشته است و محصولاتی چون ست مبل و فرنیچر، تخت خواب و چوکی های راحتی را به بازار ارائه میکند. این حرفه به صورت تیمی بوده که یک بخش آن طراحی، برش و دوخت و دوز پارچه و بخش دیگر آن طراحی و برش لوازم چوبی مبل میباشد. این تیم باید مهارت های چون بلدیت در قسمت نجاری و مونتاژ، طراحی و خیاطی را دارا باشد.

برخی تولید کنندگان مبل و فرنیچر نیاز به برخی آموزش های خاصی چون روکوبی، کلاف دوزی و خیاطی مدرن دارند. یک فرد میتواند کل مهارت های این حرفه را به مدت ۶ ماه الی ۱ سال بصورت کامل فراگیرد. جهت شروع این حرفه بطور تخمینی به ۲۰۰،۰۰۰ افغانی نیاز است تا ابزار کاری این حرفه شامل اهر صنعتی، چرخ های بزرگ صنعتی، دستگاه قطع کن اسفنج، برمه، دستگاه سه کاره، اسکنه، PVC و برش دستگاه CNC (طراحی) و پمپ هوا خریداری گردد. حرفه های مرتبط این مسلک شامل صنایع دستی، خیاطی و نجاری ام دی اف میباشد.

۱.۶.۱۱ نجاری ام دی اف

کارگاه های متعدد بزرگ و کوچک حرفه نجاری ام دی اف در شهر هرات به صورت حرفه ای به تولید کابینت، الماری، کشو، میز تحریر، میز اداری، چوکی های اداری و ارائه خدمات با پرسونل سیار می پردازند.

یک فرد میتواند مهارت های این حرفه را به مدت ۱ الی ۱،۵ سال بصورت کامل فراگیرد و حداقل سرمایه جهت شروع این حرفه به طور تخمینی ۸۰،۰۰۰ افغانی میباشد. حرفه های مرتبط این حرفه شامل: سیت دوزی، رنگ آمیزی، مبل و فرنیچر، کار درب و پنجره میباشد. فردی که تمایل به اشتغال در این حرفه دارد باید دارای مهارت های چون: بلدیت با دستگاه های برقی، تجربه کافی در حرفه نجاری، خلاقیت و ذوق طراحی باشد. ابزار کاری این حرفه: اهر، تیشه، برمه، جنراتور برقی، اهر سینه، اهر چکش، فارسی بر، چلچله، میز کار، تفنگچه میخکوب، اتو، قلم، دستگاه سه کاره، فریز پایه، دیلر، پمپ هوا و وسایل دستی میباشد.

۱.۶.۱۲ خراطی

خرطای واژه ای است عربی که ریشه آن "خرط" می باشد و به معنی تراشیدن چوب و برابر ساختن آن یا پوست از چوب باز کردن است و کسی که کارش با چوب و شکل دادن به آن است به نام خراط میباشد. نجار و خراط از آن جهت با هم متفاوت اند که نجار تکه های چوب را با ابزار به هم وصل می کند و احجام گوناگون می سازد؛ اما خراط از یک تکه چوب یکدست حجم مورد نظر را با کمک چرخ خراطی خلق می کند. از زیرشاخه های هنر کار با چوب در کنار نجاری، منبت کاری، معرق کاری، ارسی سازی، خاتم کاری و خراطی می باشند.

یک فرد میتواند کل مهارت های این حرفه را به مدت ۱ الی ۱،۵ سال کامل فراگیرد و حداقل سرمایه جهت شروع حرفه خراطی بطور تخمین ۱۰۰،۰۰۰ افغانی میباشد. ابزار کاری این حرفه شامل دستگاه خراطی، اره، پایه دریلر، دستگاه قطع کن، دستگاه نجاری، چرخ پوست، رنده برقی، فرزندستی و میباشد.

۱.۶.۱۳ تولید نان و شیرینی

نان از قدیمی ترین غذای های انسان بوده که با تغییر و تنوع تبدیل به نان ها و شیرینی های مختلف طبق نیاز انسان گردیده است. نان و شیرینی هم بشکل خانگی و هم بشکل کارخانه ای تولید میگردد. این حرفه شامل تولید نان های شیرین، نان های فانتزی، انواع کیک ها، گوش فیل، شیرپره، انواع کلوچه ها، سوهان و چاکلت میباشد.

حداقل سرمایه مورد نیاز برای شروع این حرفه برای خرید لوازم مورد نیاز حدود ۱۲۰،۰۰۰ افغانی میباشد. یک فرد این حرفه را در مدت ۶ ماه الی ۱ سال میتواند بشکل کامل فرا بگیرد. ابزار و لوازم کاری که در این حرفه ضرورت است مثل دستگاه فر، مخلوط کن، پهن کن، کپسول گاز، دستگاه خمیر، اجاق گاز، کاردک و بعضی لوازم دیگر می باشد.

۱.۶.۱۴ ساخت درب و پنجره آلومینیمی PVC

امروزه با پیشرفته شدن ساختمان ها، از درب و پنجره سبک با قابلیت عایق در ساختمان ها استفاده میشود. در شهر هرات شرکت ها و کارگاه های زیادی مشغول این فعالیت هستند که دو نوع PVC و UPVC را به بازار ارائه مینمایند. PVC از نوع ساده تر هست که به صورت دو جداره بوده اما نوع با کیفیت تر آن UPVC مدل دو جداره بوده و در مقابل حرارت آفتاب از مقاومت بیشتری برخوردار است. برای این حرفه نیاز به آموزش های خاصی چون بسته بندی، برش کاری، نصب کتاره، نصب پنجره و نصب شیشه دارند.

مهارت افراد نظر به این حرفه در سطح پیشرفته بوده، یک فرد میتواند تمام مهارت های این حرفه را به مدت ۶ ماه الی ۱ سال فرا گیرد. حداقل سرمایه برای شروع این حرفه بطور تخمینی ۱۵۰،۰۰۰ افغانی است.

حرفه های مرتبط به این مسلک شامل حرفه درب و پنجره سازی المونیم، شیشه بری، دروازه برقی، سقف کاذب و دیکوراسیون منازل میباشد. فردی که تمایل داشته باشد در این حرفه کار نماید باید مهارت هایی چون برآورد کار، مهارت در اندازه گیری، شناخت نقشه ها، متراژ زاویه ها و حداقل تحصیل جهت پیشبرد امور فوق را داشته باشد. ابزار کاری این حرفه شامل دستگاه برش، دستگاه گاز، برمه، دستگاه زاویه، دستگاه شیشه بری، سنگ فرز، قیچی، اتو، دستگاه پاک کن، دستگاه قفل زن، دستگاه تیزن، دستگاه چسپی و پمپ هوا میباشد.

۱.۷ ولسوالی های ولایت هرات

۱.۷.۱ ولسوالی انجیل

این ولسوالی که بزرگترین ولسوالی ولایت هرات میباشد و تقریباً احاطه شهر هرات را در بر میگیرد، دارای ۵۰۰ قریه و ۲۶۷،۰۲۳ نفر جمعیت می باشد. فاصله این ولسوالی از مرکز شهر ۶ کیلومتر میباشد و به تعداد ۱۰ موسسه ملی و بین المللی در این ولسوالی فعال میباشد. فعالیت های این موسسات در بخش آبیاری، مالداری، ترویج سائبین، ابریشم، زعفران، انکشاف کشمیره، بیابان زدایی، سبزیجات، صنایع دستی، باغداری و انجیر میباشد.

^۱ اداره ثبت احوال نفوس ولایت هرات

حرفه هایی که در این ولسوالی موجود میباشد شامل نلدوانی، خیاطی، تعمیر موتور سیکلت، صاف کاری موتر(کوپی کشی)، تعمیر یخچال، نجاری ام دی اف، فلز کاری، میناتوری، باغچه های خانگی، پروسس ترشی و مربا و ترمیم لوازم منزل میباشد. حرفه های پیشنهادی مردم این ولسوالی شامل پروسس پیشرفته غذا و لبنیات، خیاطی زنانه، ترمیم لوازم منزل پیشرفته، برق کشی ساختمان و نجاری ام دی اف پیشرفته میباشد.

۱.۷.۲ ولسوالی گذره

این ولسوالی با ۳۲۵ قریه و ۱۶۰،۲۶۵ نفر نفوس که در جنوب ولایت هرات قرار دارد یکی دیگر از ولسوالی های بزرگ و پرنفوس ولایت هرات محسوب میشود. فاصله این ولسوالی از مرکز شهر ۱۶ کیلومتر بوده و به تعداد ۱۲ موسسه ملی و بین المللی در این ولسوالی در قسمت های آبیاری، مالداری، ترویج سائین، ابریشم، زعفران، انکشاف کشمیره، سبزیجات، صحت و فن و حرفه فعال میباشد.

حرفه های موجود در بازار این ولسوالی شامل نلدوانی، برق ساختمان، آرایشگاه، ترمیم مبایل، خیاطی، نجاری، قالین بافی، ترمیم موتور سیکلت و ترمیم موتر میباشد. حرفه هایی که مردم این ولسوالی پیشنهاد دادند عبارت از خیاطی زنانه، ترمیم لوازم منزل، ترمیم پمپ های آبی و جنراتور های دیزلی، ترمیم موتور سیکلت، فلز کاری و پروسس مواد غذایی میباشد.

۱.۷.۳ ولسوالی غوریان

ولسوالی غوریان در غرب شهر هرات قرار دارد و فاصله آن از مرکز شهر ۶۵ کیلومتر میباشد. این ولسوالی دارای ۲۷۸ قریه بوده و نفوس آن ۹۷،۸۹۳ نفر میباشد. موسساتی که در این ولسوالی فعالیت داشته ۷ موسسه ملی و بین المللی در قسمت آبیاری، زعفران، صنایع دستی، انجیر، ابریشم، زراعتی و مالداری فعالیت میکنند.

حرفه های موجود در بازار این ولسوالی شامل نلدوانی، برق ساختمان، آرایشگاه، ترمیم مبایل، نجاری، فلزکاری، خیاطی، قالین بافی، ترمیم موتور سیکلت و ترمیم موتر(مستری موتر) میباشد. حرفه هایی که مردم پیشنهاد داده اند عبارت از فلز کاری، نجاری پیشرفته، تعمیر موتور سیکلت، پرورش زنبور و تولید عسل، خیاطی زنانه، ترمیم مبایل، ترمیم لوازم منزل و پروسس مواد غذایی میباشد.

۱.۷.۴ ولسوالی پشتون زرغون

ولسوالی پشتون زرغون با داشتن ۲۴۷ قریه و ۱۰۹،۴۵۳ نفر جمعیت در جنوب-شرق هرات موقعیت دارد. این ولسوالی در فاصله ۶۳ کیلومتری از مرکز شهر قرار دارد. به تعداد ۶ موسسه ملی و بین المللی در قسمت زراعت و مالداری، آبیاری، زعفران و انکشاف کشمیره فعالیت دارند.

حرفه های موجود در ولسوالی پشتون زرغون عبارت از نلدوانی، ترمیم موتر(مستری موتر)، آرایشگاه، ترمیم مبایل، نجاری، فلزکاری و ترمیم موتور سیکلت میباشد. حرفه های پیشنهادی مردم این ولسوالی در قسمت ترمیم موتور سیکلت، فلزکاری، خیاطی زنانه، ترمیم مبایل و پروسس مواد غذایی میباشد.

^۱ اداره ثبت احوال نفوس ولایت هرات

^۲ اداره ثبت احوال نفوس ولایت هرات

^۳ اداره ثبت احوال نفوس ولایت هرات

۱.۷.۵ ولسوالی کرخ

ولسوالی کرخ در شمال شرق هرات قرار داشته، دارای ۱۸۷ قریه و به فاصله ۳۷ کیلومتری از مرکز شهر موقعیت دارد. این ولسوالی دارای ۶۹,۹۵۲ نفر نفوس میباشد. در این ولسوالی به تعداد ۱۰ موسسه ملی و بین المللی و پروگرام ملی فعال بوده که در قسمت زراعت و مالداري، آبیاری، زعفران، ترویج سائبین، سبزیجات، صنایع دستی و انجیر و همچنان فن و حرفه فعالیت می نمایند.

حرفه های موجود در این ولسوالی شامل نلدوانی، ترمیم موتر (مستری موتر)، آرایشگاه، ترمیم مبایل، نجاری، فلزکاری و ترمیم موتر سیکلت بوده و حرفه های پیشنهادی و بازردار ولسوالی کرخ شامل خیاطی زنانه، نجاری پیشرفته، فلزکاری و پرورش زنبور و تولید عسل میباشد.

۱.۷.۶ ولسوالی زنده جان

ولسوالی زنده جان در غرب هرات به فاصله ۴۰ کیلومتری از مرکز شهر موقعیت داشته و دارای ۱۴۶ قریه و نفوس مجموعی ۶۲,۳۶۳ نفر میباشد. در این ولسوالی به تعداد ۹ موسسه ملی و بین المللی و پروگرام ملی در قسمت زراعتی و مالداري، فن و حرفه، آبیاری، ترویج سائبین، ابریشم، ترویج زعفران، صنایع دستی و انجیر فعالیت دارند.

حرفه های موجود در این ولسوالی تعمیر موتورسیکلت، ترمیم موتر (مستری موتر)، آرایشگاه، ترمیم مبایل، نجاری، فلزکاری و قالین بافی بوده و حرفه های بازردار پیشنهادی شامل فلزکاری، تربیه کرم پیله و تولید ابریشم، خیاطی زنانه، موتورسیکلت سازی و ترمیم لوازم خانه میباشد. (منبع: یافته های تحقیق میدانی)

۱.۷.۷ ولسوالی کشک رباط سنگی

این ولسوالی در شمال ولایت هرات با فاصله ۶۰ کیلومتری از مرکز شهر موقعیت داشته و دارای ۲۱۷ قریه و نفوس ۱۳۶,۴۹۵ نفر میباشد. در این ولسوالی به تعداد ۴ موسسه ملی و بین المللی در قسمت زراعتی و مالداري فعالیت دارند و در بخش مساعدت های نقدی، توزیع تخم های بذری، توزیع علوفه حیوانی و پروگرام سروی به ارتباط خشک سالی فعال میباشند.

حرفه های موجود در بازار این ولسوالی شامل ترمیم مبایل، فلزکاری، ترمیم موتورسیکلت، خیاطی و ترمیم موتر (مستری موتر) میباشد. حرفه های بازردار این ولسوالی ترمیم موتورسیکلت، فلزکاری، ترمیم لوازم منزل و خیاطی پیشرفته زنانه میباشد. (منبع: یافته های تحقیق میدانی)

۱.۷.۸ ولسوالی کهسان

این ولسوالی در شمال غرب ولایت هرات با فاصله ۱۱۰ کیلومتری از مرکز شهر هرات موقعیت داشته و دارای ۶۴ قریه با نفوس ۵۴,۴۰۹ نفر میباشد. در این ولسوالی به تعداد ۷ موسسه ملی و بین المللی که در قسمت زعفران، غذا، صحت، مالداري و باغداری، آبیاری، توزیع مساعدت های نقدی، توزیع علوفه و تخم های بذری، خدمات برای عودت کنندگان و باغداری فعالیت دارند.

^۱ اداره ثبت احوال نفوس ولایت هرات

^۲ اداره ثبت احوال نفوس ولایت هرات

^۳ اداره ثبت احوال نفوس ولایت هرات

^۴ اداره ثبت احوال نفوس ولایت هرات

حرفه های موجود این ولسوالی عبارت از تعمیر موتورسیکلت، فلزکاری و نجاری سنتی بوده و به حرفه های خیاطی مردانه و زنانه، پروسس مواد غذایی، صنایع دستی زنان، نجاری ام دی اف، تعمیر یخچال، ترمیم لوازم منزل و برق ساختمان ضرورت دارند. (منبع: یافته های تحقیق میدانی)

۱.۷.۹ ولسوالی کشک کهنه

این ولسوالی در شمال شرق ولایت هرات با فاصله ۱۴۵ کیلومتری از مرکز شهر هرات قرار داشته و دارای ۱۴۲ قریه و نفوس ۴۹,۹۱۳ نفر میباشد. در این ولسوالی موسسات غیردولتی به دلیل مسافت زیاد و مسائل امنیتی فعالیت ندارند.

حرفه های موجود در بازار ولسوالی شامل ترمیم موتور سیکلت، نجاری و خیاطی مردانه میباشد. حرفه های مورد نیاز عبارت از ترمیم موتور سیکلت، نجاری ام دی اف، خیاطی مردانه و زنانه، ترمیم موبایل، مستری موتر، قالین بافی، صنایع دستی و پروسس مواد غذایی میباشد. (منبع: یافته های تحقیق میدانی)

۱.۷.۱۰ ولسوالی شیندند

ولسوالی شیندند یکی از بزرگترین ولسوالی های ولایت هرات بوده که به فاصله ۱۳۵ کیلومتری از مرکز شهر هرات موقعیت دارد. این ولسوالی اخیراً به ۵ ولسوالی (شیندند، زیرکوه، پشت کوه، کوه زور و زاول) تقسیم گردیده است. این ولسوالی شامل ۲۸۰ قریه و به تعداد ۱۹۵,۴۰۰ نفر جمعیت است. به دلیل ناامنی و مسافت زیاد از مرکز شهر کدام سازمان غیر دولتی در این ولسوالی فعالیت ندارد.

حرفه های موجود در بازار این ولسوالی شامل موتور سیکلت سازی، موبایل سازی، ترمیم موتر (مستری موتر)، فلزکاری، نلدوانی، برق کشی، نجاری، قالین بافی و خیاطی بوده و نیاز این ولسوالی به آموزش حرفه های فوق به حالت پیشرفته و حرفه های پروسس مواد غذایی، کیف دوزی، نجاری ام دی اف و صنایع دستی میباشد.

۱.۷.۱۱ ولسوالی اوبه

این ولسوالی در شرق ولایت هرات و به فاصله ۱۰۰ کیلومتری از مرکز شهر هرات موقعیت دارد. ولسوالی اوبه دارای ۲۳۵ قریه بوده و به تعداد ۸۲,۸۴۷ نفر جمعیت دارد. در این قریه کدام موسسه غیر حکومتی در زمینه فن و حرفه به دلیل مسائل امنیتی فعالیت ندارد.

حرفه های موجود در بازار این ولسوالی به شکل سنتی و ابتدائی شامل خیاطی، تعمیر موتورسیکلت، تعمیر موتر (مستری موتر)، نجاری، فلزکاری و ترمیم موبایل میباشد. نیاز این ولسوالی در قسمت فن و حرفه به آموزش حرفه های فوق به شکل پیشرفته و حرفه های پروسس مواد غذایی، قالین بافی و صنایع دستی میباشد.

۱.۷.۱۲ ولسوالی ادرسکن

این ولسوالی در جنوب ولایت هرات و با فاصله ۸۰ کیلومتری از مرکز ولایت هرات موقعیت داشته و دارای ۲۷۶ قریه و به تعداد ۵۸,۶۳۹ نفر نفوس میباشد. در این ولسوالی نیز به دلیل مسائل امنیتی کدام سازمان غیر انتفاعی و غیر دولتی فعالیت ندارد.

^۱ اداره ثبت احوال نفوس ولایت هرات

^۲ اداره ثبت احوال نفوس و لایت هرات

^۳ اداره ثبت احوال نفوس ولایت هرات

حرفه های موجود در بازار ادرسکن خیاطی مردانه، سیکلت سازی، ترمیم موتر، مبایل سازی و فلزکاری میباشد. در این ولسوالی شکل پیشرفته حرفه های موجود و حرفه های پروسس مواد غذایی، خیاطی زنانه، نصب و راه اندازی سیستم های برقی، قالین بافی و صنایع دستی مورد نیاز مردم میباشد.

۱.۷.۱۳ ولسوالی چشت شریف

این ولسوالی در شرق ولایت هرات موقعیت داشته و با فاصله ۱۸۰ کیلومتری از مرکز ولایت هرات موقعیت دارد. این ولسوالی دارای ۸۴ قریه و نفوس ۲۵,۹۱۹ نفر میباشد. ولسوالی چشت شریف دارای بزرگترین بند آب و تولید برق (بندسلما) در افغانستان میباشد. در این ولسوالی نیز به دلیل نا امنی و فاصله دور از مرکز شهر هرات هیچ نهاد و یا موسسه غیر حکومتی فعالیت ندارد. حرفه های موجود در بازار چشت شریف شامل ترمیم موتر، خیاطی، سیکلت سازی، نجاری و فلزکاری میباشد. حرفه های مورد تقاضا مردم این ولسوالی بعلاوه حالات پیشرفته حرفه های فوق حرفه قالین بافی و صنایع دستی میباشد.

۱.۷.۱۴ ولسوالی گلران

این ولسوالی در شمال غرب هرات موقعیت داشته و از مرکز شهر هرات با فاصله ۱۳۰ کیلومتری قرار دارد. این ولسوالی دارای ۳۱۱ قریه و نفوس ۱۰۲,۷۸۰ نفر میباشد. به دلیل نا امنی و فاصله زیاد از شهر هرات کدام موسسه غیر حکومتی در این ولسوالی فعالیت ندارد.

حرفه های موجود در سطح بازار این ولسوالی عبارت از فلزکاری، تعمیر موتر، ترمیم مبایل، خیاطی، ترمیم لوازم منزل و برق کشی میباشد. به حرفه های فوق در سطح پیشرفته و حرفه های قالین بافی، صنایع دستی، خیاطی زنانه و پروسس مواد غذایی تقاضا موجود میباشد.

۱.۷.۱۵ ولسوالی فارسی

این ولسوالی در جنوب شرق ولایت هرات و با فاصله ۲۵۰ کیلومتری از مرکز ولایت هرات قرار دارد. این ولسوالی دارای ۱۴۶ قریه و با نفوس ۳۳,۴۹۰ نفر میباشد. این ولسوالی یکی از محروم ترین ولسوالی های ولایت هرات بوده که کدام موسسه غیر دولتی در بخش فن و حرفه در آن فعالیت ندارد.

حرفه های موجود در بازار این ولسوالی شامل نجاری، موتور سیکلت سازی و خیاطی مردانه میباشد. حرفه های پیشنهادی برای آموزش در این ولسوالی شامل خیاطی مردانه و زنانه بشکل پیشرفته، ترمیم مبایل، تعمیر ماشین آلات زراعتی، تعمیر پیشرفته موتور سیکلت سازی، تعمیر موتر و فلزکاری میباشد.

^۱ اداره ثبت احوال نفوس ولایت هرات

^۲ اداره ثبت احوال نفوس ولایت هرات

۲ فصل دوم

یافته های تحقیق پیرامون حرفه های بازار کار ولایت هرات

۲.۱ کلیات تحقیق

هدف از اجرای تحقیق حاضر کسب معلومات قابل استفاده در مورد حرفه های بازار کار در ولایت هرات میباشد. تمرکز اصلی این تحقیق سطح اشباع حرفه ها نسبت به نفوس شهر و ولسوالی های ولایت هرات و برآورد حداقل سرمایه برای راه اندازی یک حرفه و هم چنان تشخیص سطح نیازمندی به آموزش حرفه های جدید در مراکز فن و حرفه میباشد.

۲.۲ هدف اصلی تحقیق

- ❖ تعیین سطح آموزش حرفه از طریق تشخیص سطح مهارت فعلی بازار کار
- ❖ زمان مورد نیاز برای آموزش هر کدام از حرفه ها
- ❖ حداقل سرمایه جهت شروع کسب و کار در یک حرفه معین
- ❖ تعیین میزان تقاضای بازار به نسبت حرفه / تشخیص حرفه های بازاردار

۲.۳ روش تحقیق

در تحقیق پیرامون حرفه های بازار کار ولایت هرات با توجه به هدف تحقیق و نیز طبیعت تحقیق و داده های مورد نیاز از روش تحقیق کمی و تکنیک دلفی استفاده شده است. دلیل انتخاب روش دلفی برای گردآوری داده های مورد نیاز در این تحقیق بیشتر مناسب بودن این روش برای تحقیقات کمی آینده نگر است، بویژه وقتی که جامعه و نمونه آماری را متخصصان تشکیل داده باشند. از آنجاییکه هدف این تحقیق شناسایی حرفه های مورد نیاز بازار کار در ولایت هرات است، مناسب ترین گروه مورد مطالعه متخصصانی چون پیشه وران و اصناف فنی و حرفوی، اتاق صنایع و معادن، و کسبه کاران حرفوی بازار میباشد. فلذا روش دلفی چند مرحله ای برای این تحقیق مناسب دانسته شده و انتخاب گردیده است.

در مرحله اول، تحقیق با مطالعات اکتشافی پیرامون حرفه های بازاردار و شناسایی این حرفه ها آغاز شد. در مطالعات اکتشافی از مطالعه گزارش ها، کتاب ها و منابع چاپی دیگر سود برده شد. با استفاده از مصاحبه باز با تعدادی از متخصصان چون پیشه وران و اصناف فنی و حرفوی، شرکت های شهرک صنعتی و کسبه کاران سوال های دوره اول ساخته شد و سوالات در یک پرسشنامه باز تهیه گردید تا میان گروه های ذکر شده برای نظر خواهی توزیع گردد. در هر پرسشنامه به تعداد ۱۵ پرسش باز طراحی شده بود تا پاسخ دهندگان نظرات و دیدگاه های خود را مرتبط با موضوع شریک سازند.

پس از جمع آوری پرسشنامه های دور اول، آنهایی که در برگیرنده اطلاعات کامل و مرتبط بودند انتخاب شده و داده های پرسشنامه ها از طریق کد گذاری و قطعه بندی برای تجزیه و تحلیل آماده گردید. پرسشنامه های دور دوم جهت اولویت بندی گزینه ها توسط پاسخ دهندگان تهیه شد. پرسشنامه های دور دوم که ساختار یافته و بسته شده بود در صدد اولویت بندی داده ها و اطلاعات بدست آمده از پرسشنامه های دور اول بود که توسط خود پاسخ دهندگان دور اول تحقیق صورت گرفته بود. در دور دوم هم برای هر حرفه به تعداد ۱۰ پرسشنامه بسته که در مجموع به تعداد ۵۰۰ پرسشنامه توزیع گردید تا پاسخ دهندگان، با مرور و جمع بندی دیدگاه های دور اول، اقدام به اولویت بندی زمینه ها و حوزه های حرفه های بازاردار مطرح شده بپردازند. داده های بدست آمده از پرسشنامه های دور دوم با استفاده از روش تحلیل داده های کمی درجه ای مورد تحلیل قرار گرفته و با اعداد و نمودارها نمایش داده شده است.

۲.۴ تیم تحقیق

این تحقیق توسط تیم مرکز خدمات کاربایی موسسه حمایت پایدار در افغانستان (اوسا) با همکاری و نظارت موسسه بین المللی هلپ جرمی و ریاست کار و امور اجتماعی ولایت هرات و همکاری یک تن از اساتید دانشکده اقتصاد دانشگاه هرات اجرا گردیده است.

۲.۵ محدودیت های تحقیق

هر تحقیقی در زمان انجام دارای محدودیت های می باشد که این تحقیق نیز خالی از محدودیت های تحقیقی نبوده است.

۱. در برخی موارد اندک پاسخ دهندگان پرسشنامه ها اطلاعات ناقص به محقق ارائه نمودند.
۲. تیم تحقیق از میان ۱۵ ولسوالی فقط به ۷ ولسوالی دسترسی میدانی داشته است و به دلیل نبود امنیت از ۸ ولسوالی دیگر به شکل مصاحبه تلفنی اطلاعات جمع آوری گردیده است.
۳. نبود منابع تحقیقی کافی و موثق در زمینه حرفه ها و مشاغل در افغانستان جمع آوری اطلاعات را برای این تحقیق تا حدودی به مشکل روبرو ساخته بود.
۴. نبود دیتابیس در زمینه حرفه ها و کسب و کارهای کوچک که باعث گردید اطلاعات تحقیق توسط اتحادیه ملی پیشه وران، اتاق صنایع و معادن و اصناف مربوطه به شکل تقریبی ارائه گردد.

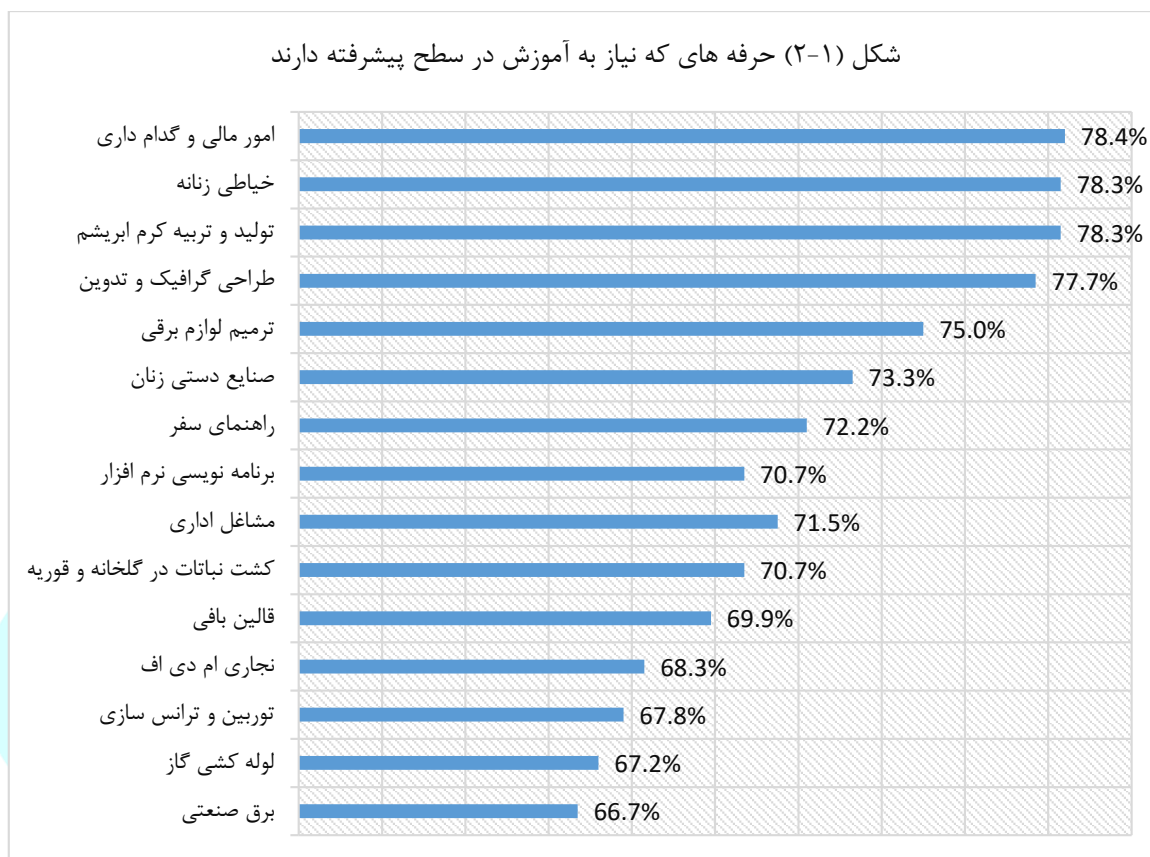
۲.۶ یافته های تحقیق میدانی

داده های این بخش تحقیق از طریق توزیع پرسشنامه به شاغلین حرفه ها و متخصصین بدست آمده است. اتحادیه ها، انجمن ها، اصناف، متخصصین و کسبه کاران در دو مرحله به پرسشنامه های جداگانه پاسخ ارائه نموده اند. در مرحله نخست حرفه های موجود در هر سکتور توسط افرادی که در رأس حرفه هستند شناسایی گردید، و در مرحله دوم حرفه های لیست شده از طریق پرسشنامه تحقیق از شاغلین حرفه مورد بررسی قرار گرفته است.

۲.۶.۱ تعیین سطح آموزش حرفه ها از طریق تشخیص سطح مهارت فعلی بازار کار

پس از بررسی سوالات این مجموعه حرفه های مورد تحقیق به ۳ دسته تقسیم گردیده است.

دسته اول: حرفه هایی که نیاز به آموزش پیشرفته دارند:

منبع: ۵۰۰ پرسشنامه میدانی

در شکل (۱-۲) نیاز بازار به این حرفه ها بالاتر از سطح کیفیت خدمات و محصولات فعلی این حرفه ها میباشد و بعضی از حرفه های فوق در سطوح متوسط و پایین برای مشتری و بازار مطلوبیت ندارد. در این دسته از حرفه ها، کیفیت خدمات و محصولات بر کمیت افراد شاغل ارجحیت دارد. حداکثر سطح کیفیت یک حرفه در این دسته ۷۸,۴ درصد بوده و دلالت بر این میکند که این حرفه برای رسیدن به سطح متوقعه بازار حدود ۲۱,۶ درصد دیگر به آموزش در سطوح بالاتر نیاز دارد.

مشاغل امور مالی و گدام داری، راهنمای سفر، مشاغل اداری، طراحی گرافیک و تدوین و برنامه نویسی نرم افزار، رشته های دانشگاهی بوده که علی رغم آموزش نسبتا تخصصی در دانشگاه ها به دلیل افزایش شرکت ها و گسترش ساختار شرکت ها نیاز به آموزش پیشرفته این دسته از مشاغل احساس میگردد. افزایش در گسترش و مدرن شدن سیستم های برق، بهره برداری از بند برق سلما و آغاز کار پروژه تاپی موجب نیاز به سطوح آموزشی پیشرفته برای حرفه های برق صنعتی، ترمیم لوازم برقی، حرفه توربین و ترانس سازی و لوله کشی گاز گردیده است.

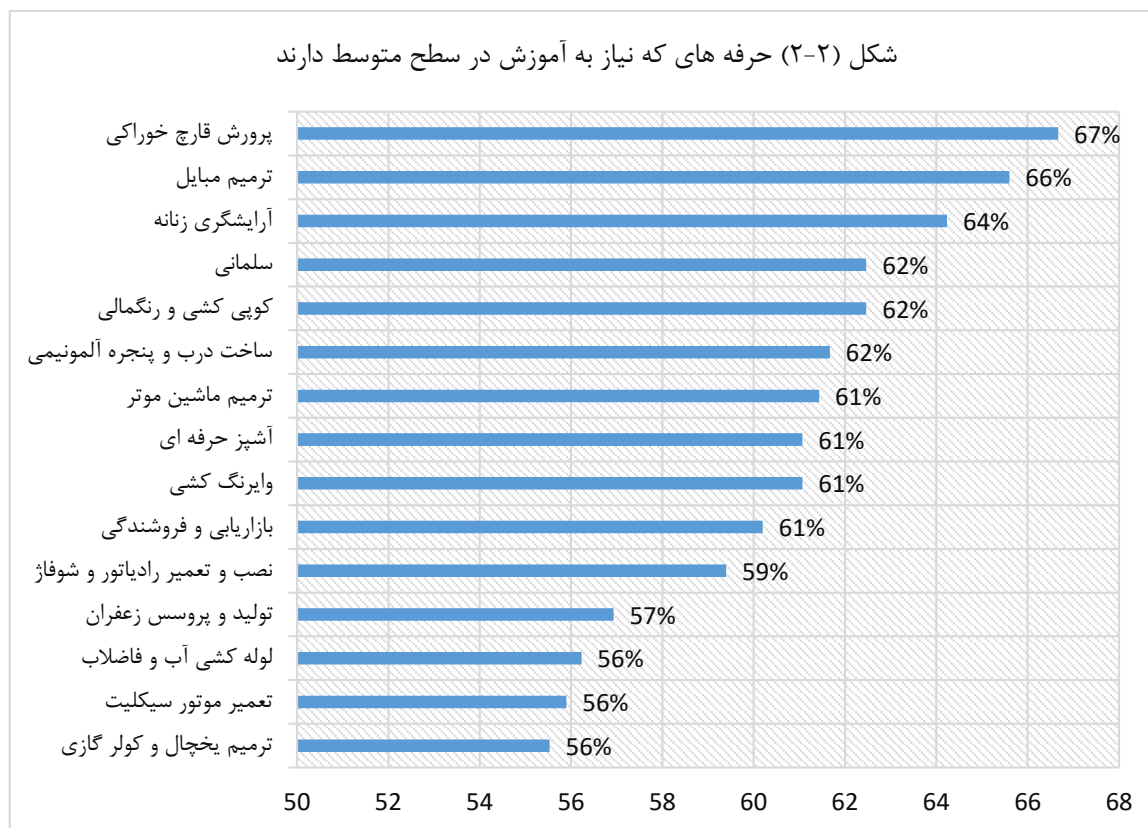
از چندین سال بدینسو خانم ها در حرفه های خیاطی زنانه، قالین بافی و صنایع دستی زنان مصروف بوده و بعلاوه در سطوح متوسطه آموزش نیز دیده اند. اکنون نیاز به آموزش این حرفه ها در سطوح بالاتر احساس میگردد.

زراعت و مالداري از پيشه های دیرینه زارعین میباشد. در تولید و تربیه کرم ابریشم، کشت نباتات در گلخانه و قوریه به آموزش در سطوح ابتدایی نیازی نیست و باید میوه جات و نباتات متفاوت کشت و زرع گردیده و آموزش های مرتبط نیز در سطوح متوسط و عالی ارائه گردد. همچنان در زمینه کرم ابریشم، به تولید تار ابریشم با کیفیت بالا نیاز است.

افزایش شرکت های ام دی اف (MDF) و افزایش استفاده از محصولات آن نیاز به نجاری سنتی را کاهش داده و تقاضا به آموزش های پیشرفته برای این حرفه را بوجود آورده است.

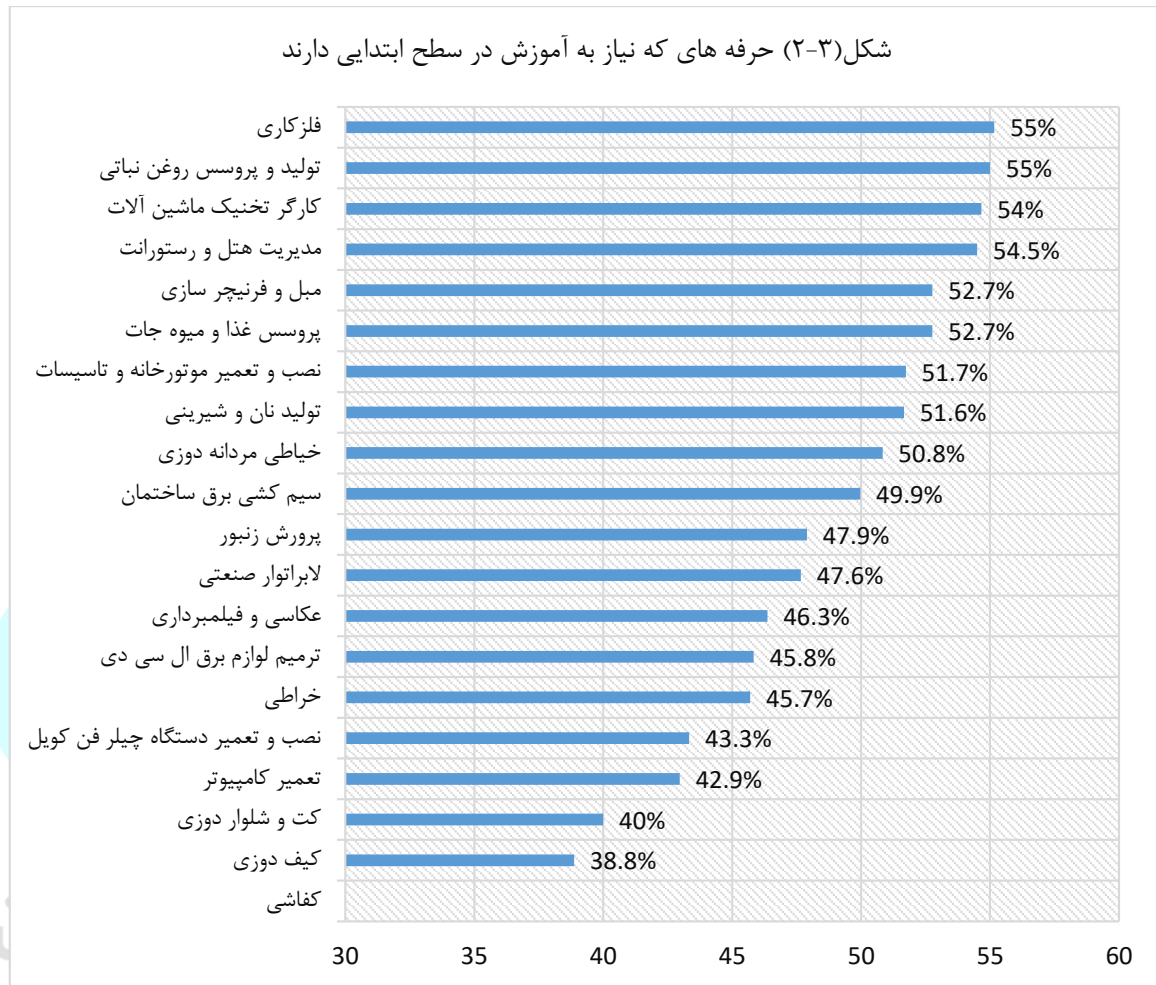
دسته دوم: حرفه های که نیاز به آموزش متوسط دارند:

منبع: ۵۰۰ پرسشنامه میدانی

شکل (۲-۲) شامل حرفه هایی است که برای سطح ابتدایی آن قبلا آموزش ارائه شده و یا در بازار مشبوع گردیده اند. طبق یافته های تحقیق این حرفه ها فعلا در بازار کار در سطح متوسطه ارائه میگردد. این حرفه ها در بازار فعلی به سطح متوسط ارائه میگردد و خواست متقاضی در سطح متوسط است، و هنوز نیاز بازار به این حرفه ها در سطوح پیشرفته تر و بالاتر مورد تقاضا نیست. سطح ارائه خدمات و یا فروش محصولات توسط این دسته از حرفه ها نسبتا مطابق با خواست مشتری و نیاز بازار میباشد. در این دسته از حرفه ها کیفیت و کمیت در سطح مساوی از تقاضا میباشد.

دسته سوم: حرفه های که نیاز به آموزش ابتدایی دارند:

Organization for Sustainable Aid in Afghanistan

منبع: توزیع ۵۰۰ پرسشنامه میدانی

شکل (۲-۳) شامل حرفه های است که به آموزش در سطح ابتدایی نیاز دارند. در این حرفه ها به دو دلیل ذیل تقاضا به آموزش در سطح ابتدایی میباشد:

اول: نیاز بازار به این حرفه ها به نسبت کیفیت بیشتر بر روی کمیت خدمات و محصولات میباشد.

دوم: بدلیل نبود کالای جایگزین و یا قیمت بالای کالاها و خدمات بعضی از حرفه های فوق در سطوح متوسط و پایین، این خدمات برای مشتری و بازار مطلوبیت دارند.

۲.۶.۲ مدت زمان مورد نیاز برای آموزش افراد در حرفه های تحقیق شده:

جدول (۲-۴) مدت زمان مورد نیاز برای آموزش افراد در حرفه ها:

شماره	حرفه	زمان مورد نیاز برای آموزش	شماره	حرفه	زمان مورد نیاز برای آموزش
۱	امور مالی و گددام داری	حدود ۶ ماه	۲۶	فلز کاری	۶ ماه الی ۱ سال
۲	تولید و تربیه کرم ابریشم	حدود ۶ ماه	۲۷	مدیریت هتل و رستوران	۶ ماه الی ۱ سال
۳	حرفه لوله کشی آب و فاضلاب	حدود ۶ ماه	۲۸	پروسس غذا و میوه جات	۶ ماه الی ۱ سال
۴	اداری	حدود ۶ ماه	۲۹	مبل و فرنیچر سازی	۶ ماه الی ۱ سال
۵	لوله کشی گاز	حدود ۶ ماه	۳۰	نصب و تعمیر موتورخانه و تاسیسات	۶ ماه الی ۱ سال
۶	سیم کشی برق ساختمان	حدود ۶ ماه	۳۱	تولید نان و شیرینی	۶ ماه الی ۱ سال
۷	پرورش قارچ خوراکی	حدود ۶ ماه	۳۲	عکاسی و فیلمبرداری	۶ ماه الی ۱ سال
۸	کوبی کشی و رنگمالی	حدود ۶ ماه	۳۳	ترمیم لوازم برق ال سی دی	۶ ماه الی ۱ سال
۹	بازاریابی و فروشنده	حدود ۶ ماه	۳۴	نصب و تعمیر دستگاه چیلر فن کویل	۶ ماه الی ۱ سال
۱۰	نصب و تعمیر رادیاتور و شوفاژ	حدود ۶ ماه	۳۵	تعمیر کامپیوتر	۶ ماه الی ۱ سال
۱۱	تولید و پروسس زعفران	حدود ۶ ماه	۳۶	کیف دوزی	۶ ماه الی ۱ سال
۱۲	تعمیر موتور سیکلت	حدود ۶ ماه	۳۷	کفش دوزی	۶ ماه الی ۱ سال
۱۳	تولید و پروسس روغن نباتی	حدود ۶ ماه	۳۸	خیاطی زنانه دوزی	۱ سال الی ۱٫۵ سال
۱۴	پرورش زنبور	حدود ۶ ماه	۳۹	طراحی گرافیک و تدوین	۱ سال الی ۱٫۵ سال
۱۵	ترمیم لوازم برقی	۶ ماه الی ۱ سال	۴۰	برنامه نویسی نرم افزار	۱ سال الی ۱٫۵ سال
۱۶	راهنمای سفر	۶ ماه الی ۱ سال	۴۱	نجاری ام دی اف	۱ سال الی ۱٫۵ سال
۱۷	کشت نباتات در گلخانه و قوریه	۶ ماه الی ۱ سال	۴۲	وایرنگ کشی	۱ سال الی ۱٫۵ سال
۱۸	قالین بافی	۶ ماه الی ۱ سال	۴۳	خیاطی مردانه دوزی	۱ سال الی ۱٫۵ سال
۱۹	توربین و ترانس سازی	۶ ماه الی ۱ سال	۴۴	برق صنعتی	۱ سال الی ۱٫۵ سال
۲۰	ترمیم مبایل	۶ ماه الی ۱ سال	۴۵	خراطی	۱ سال الی ۱٫۵ سال
۲۱	سلمانی	۶ ماه الی ۱ سال	۴۶	آرایشگری زنانه	در حدود ۲ سال
۲۲	ساخت در و پنجره آلومینیمی	۶ ماه الی ۱ سال	۴۷	آشپز حرفه ای	در حدود ۲ سال
۲۳	ترمیم ماشین موتر	۶ ماه الی ۱ سال	۴۸	کارگر تخنیک ماشین آلات	در حدود ۲ سال
۲۴	صنایع دستی	۶ ماه الی ۱ سال	۴۹	لابراتوار صنعتی	در حدود ۲ سال
۲۵	ترمیم یخچال و کولر گازی	۶ ماه الی ۱ سال	۵۰	کت و شلوار دوزی	در حدود ۲ سال

منبع: توزیع ۵۰۰ پرسشنامه میدانی

زمان ذکر شده برای آموزش هر حرفه از پایه الی توانمند شدن جهت آغاز کار در بازار میباشد.

۲.۶.۳ حداقل سرمایه مورد نیاز جهت شروع فعالیت:

در این بخش حرفه های مورد نظر براساس کمترین سرمایه ممکن برای راه اندازی ذکر شده است. در قسمتی از این جدول بعضی از حرفه ها ذکر گردیده اند که به دلیل داشتن ماهیت اداری نیاز به سرمایه ندارند.

جدول ۵-۲ سرمایه مورد نیاز حرفه ها با حد فاصل (۴۰,۰۰۰ و ۱۵۰,۰۰۰) افغانی

شماره	حرفه	حداقل سرمایه	ملاحظات
۱	ساخت درب و پنجره آلومینیمی	۱۵۰۰۰۰	
۲	توربین و ترانس سازی	۱۵۰۰۰۰	
۳	تولید و پروسس زعفران	۱۵۰۰۰۰	
۴	فلز کاری	۱۵۰۰۰۰	
۵	تولید نان و شیرینی	۱۲۰۰۰۰	
۶	تولید و پروسس روغن نباتی	۱۰۰۰۰۰	
۷	خراطی	۱۰۰۰۰۰	
۸	طراحی گرافیک و تدوین	۱۰۰۰۰۰	
۹	کیف دوزی	۱۰۰۰۰۰	
۱۰	ترمیم ماشین موتر	۱۰۰۰۰۰	
۱۱	کفش دوزی	۸۵۰۰۰	
۱۲	آرایشگری زنانه	۸۰۰۰۰	
۱۳	ترمیم موبایل	۸۰۰۰۰	
۱۴	نجاری ام دی اف	۸۰۰۰۰	
۱۵	لوله کشی گاز	۷۰۰۰۰	
۱۶	نصب و تعمیر موتورخانه و تاسیسات	۷۰۰۰۰	
۱۷	نصب و تعمیر رادپاتور و شوفاژ	۷۰۰۰۰	
۱۸	پروسس غذا و میوه جات	۷۰۰۰۰	
۱۹	تعمیر کمپیوتر	۶۵۰۰۰	
۲۰	عکاسی و فیلمبرداری	۶۰۰۰۰	
۲۱	کوبی کشی و رنگمالی	۶۰۰۰۰	
۲۲	پرورش زنبور	۵۰۰۰۰	
۲۳	کت و شلوار دوزی	۵۰۰۰۰	
۲۴	سلمانی	۴۵۰۰۰	
۲۵	ترمیم یخچال و کولر گازی	۴۰۰۰۰	

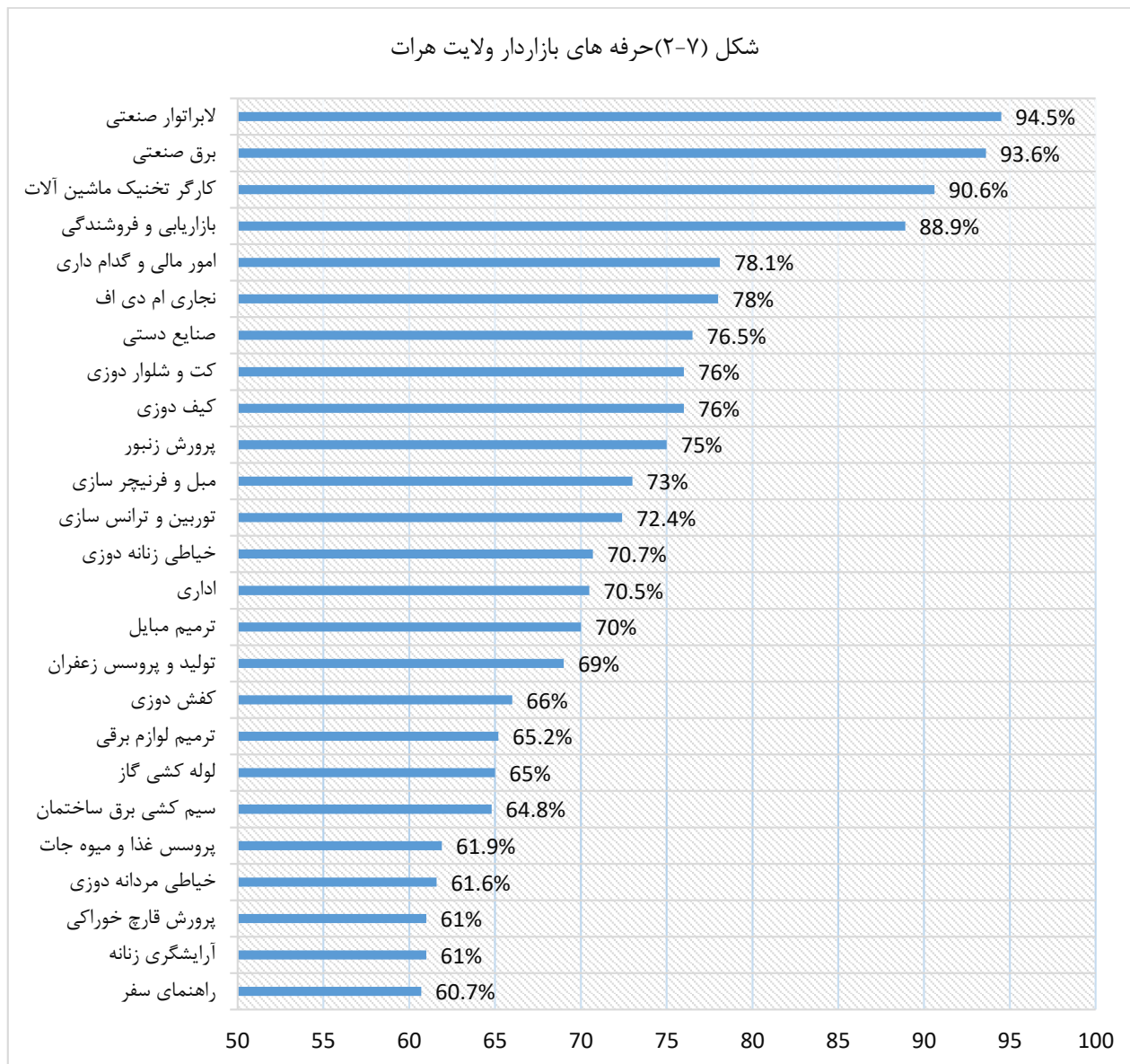
منبع: توزیع ۵۰۰ پرسشنامه میدانی

جدول ۶-۲ سرمایه مورد نیاز حرفه ها با محدوده (۱۰,۰۰۰ و ۴۰,۰۰۰) .

شماره	حرفه	حداقل سرمایه	ملاحظات
۲۶	پرورش قارچ خوراکی	۴۰۰۰۰	
۲۷	خیاطی مردانه	۴۰۰۰۰	
۲۸	قالین بافی و گلیم بافی	۴۰۰۰۰	
۲۹	تعمیر موتور سیکلت	۴۰۰۰۰	
۳۰	وایرنگ کشی	۳۵۰۰۰	
۳۱	حرفه لوله کشی آب و فاضلاب	۳۰۰۰۰	
۳۲	تولید و تربیه کرم ابریشم	۳۰۰۰۰	
۳۳	خیاطی زنانه	۳۰۰۰۰	
۳۴	نصب و تعمیر دستگاه چیلر فن کویل	۳۰۰۰۰	
۳۵	برق صنعتی	۲۸۰۰۰	
۳۶	صنایع دستی	۲۵۰۰۰	
۳۷	کشت نباتات در گلخانه و قوریه	۲۰۰۰۰	فی متر مربع ۵۰۰ افغانی
۳۸	ترمیم لوازم برق ال سی دی	۱۸۰۰۰	
۳۹	سیم کشی برق ساختمان	۱۲۰۰۰	
۴۰	ترمیم لوازم برقی	۱۰۰۰۰	
۴۱	مدیریت هتل و رستوران	-	منحیث کارمند
۴۲	راهنمای سفر	-	منحیث کارمند
۴۳	مبل و فرنیچر سازی	-	منحیث کارمند
۴۴	امور مالی و گدام داری	-	منحیث کارمند
۴۵	اداری	-	منحیث کارمند
۴۶	کارگر تکنیک ماشین آلات	-	منحیث کارمند
۴۷	بازاریابی و فروشندگی	-	منحیث کارمند
۴۸	آشپز حرفه ای	-	منحیث کارمند
۴۹	لابراتوار صنعتی	-	منحیث کارمند
۵۰	برنامه نویسی نرم افزار	-	منحیث کارمند

منبع: توزیع ۵۰۰ پرسشنامه میدانی

حرفه های بازار دار

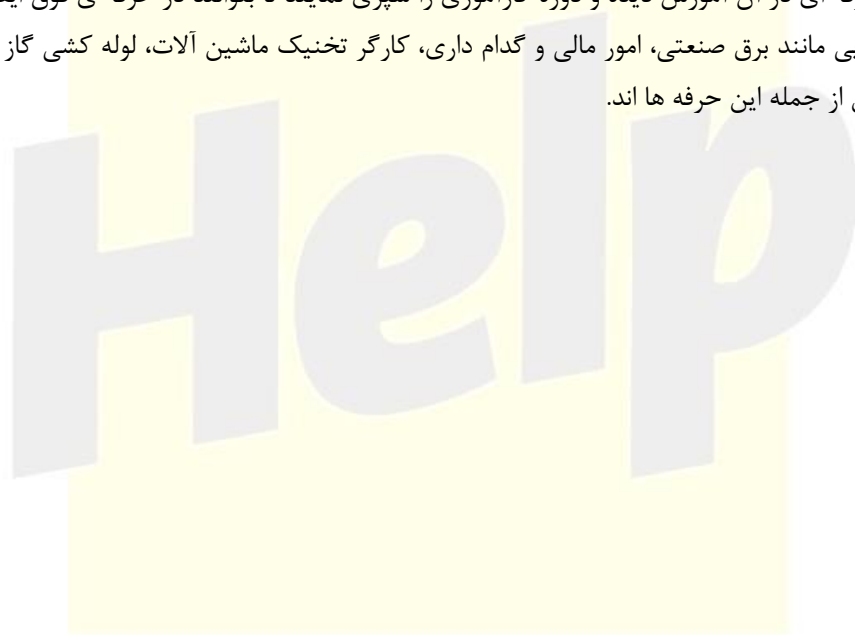
شکل (۷-۲) میزان تقاضا به هر حرفه (بازاردار بودن هر حرفه) را به نسبت آموزش نشان میدهد. حرفه های فوق طبق یافته های تحقیق به دلایل ذیل از جمله حرفه های بازاردار میباشند.

۱. **حرفه های در حال رشد:** تعدادی از حرفه های جدول فوق حرفه هایی اند که در حال رشد، نو آوری و بروز شدن میباشند و بدین لحاظ تقاضا برای آموزش این حرفه ها نیز وجود دارد مانند ترمیم مبایل، لابراتوار صنعتی، بازاریابی و فروشندگی و نجاری ام دی اف.

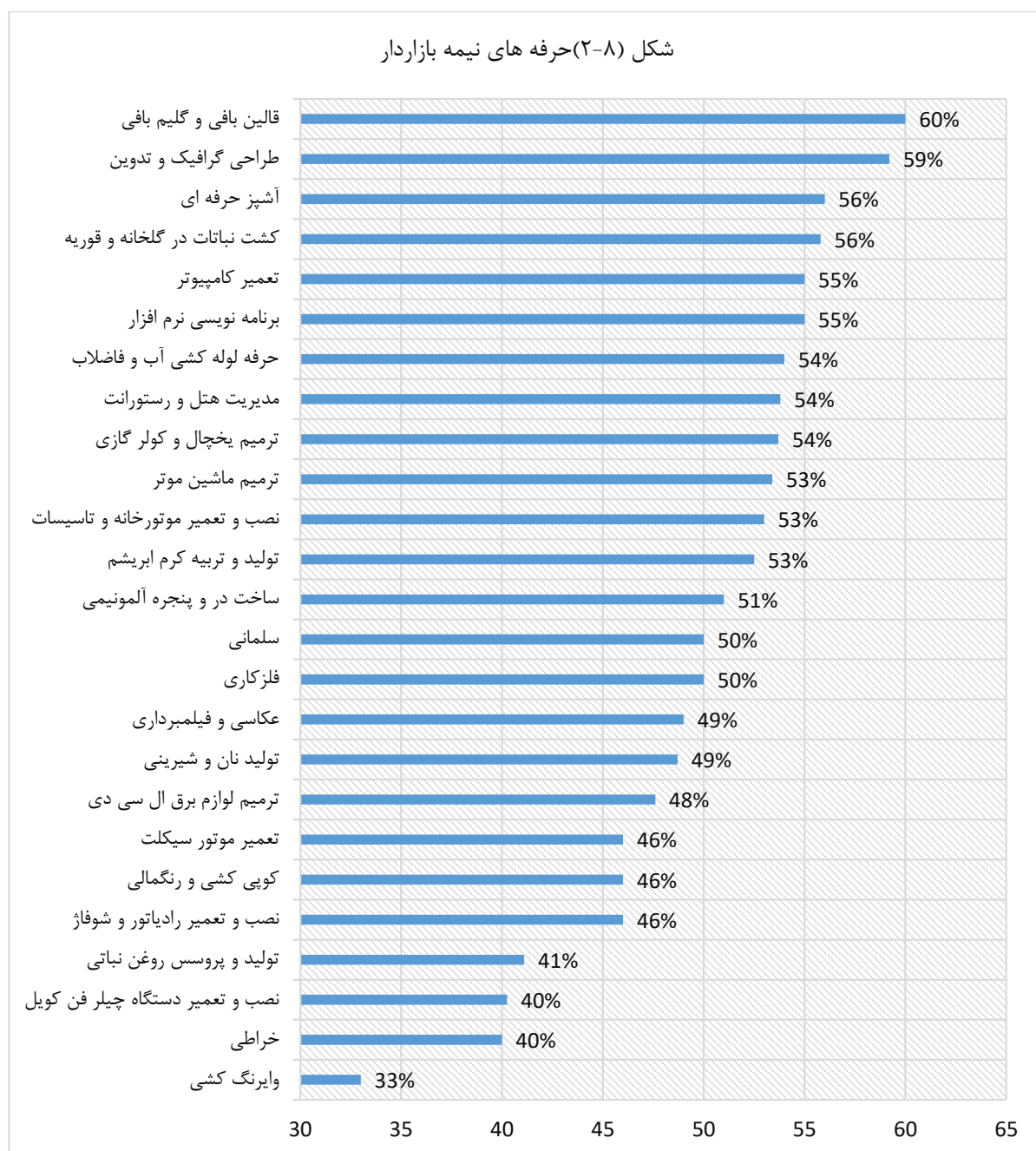
۲. **حرفه های با تقاضای بالا:** میزان تقاضا برای اکثریت حرفه های جدول فوق در حال افزایش است اما برای تعدادی از حرفه ها این افزایش بیش از سطح عرضه بازار میباشد. حرفه هایی مانند کیف دوزی، نجاری ام دی اف، تولید عسل و پرورش زنبور، کفاشی، آرایشگری زنانه در این طبقه قرار دارند.

۳. **حرفه های جدید:** تعدادی از حرفه های بازاریار در بازار هرات جدید بوده و نیروی کار کافی در این زمینه فعالیت ندارند و یا افراد شاغل فعلی طبق نیاز بازار و مشتری از تخصص کافی در این زمینه برخوردار نیستند. این امر زمینه بازاریار بودن این حرفه را موجب گشته است. حرفه هایی مانند راهنمای سفر، پرورش قارچ خوراکی، مبل و فرنیچر سازی و تولید و پروسس زعفران در این طبقه قرار دارند.

۴. **حرفه های تخصصی:** بعضی از حرفه های فوق تخصصی بوده که افراد علاقمند باید در داخل و یا خارج کشور به شکل حرفه ای در آن آموزش دیده و دوره کارآموزی را سپری نمایند تا بتوانند در حرفه ی فوق ایفای وظیفه نمایند. حرفه هایی مانند برق صنعتی، امور مالی و گدام داری، کارگر تخنیک ماشین آلات، لوله کشی گاز و سیم کشی برق ساختمان از جمله این حرفه ها اند.

Hilfe zur Selbsthilfe

شکل (۸-۲) میزان تقاضا به هر حرفه (بازاردار بودن هر حرفه) را به نسبت آموزش نشان میدهد. حرفه های فوق طبق یافته های تحقیق به دلایل ذیل از جمله حرفه های نیمه بازاردار میباشند.

- حرفه های با ارائه کالا و خدمات تجملی: تعدادی از حرفه ها به ارائه خدمات و فروش محصولات تجملی و لوکس میپردازند که این امر میزان تقاضای عموم را برای این حرفه ها کاهش میدهد. حرفه های مانند نصب و تعمیر دستگاه چیر فن کویل، نصب رادیاتور و شوفاژ و نصب و تعمیر موتورخانه در این طبقه قرار دارند.
- محدود بودن بازار برای تعدادی از حرفه ها: تعدادی از حرفه های جدول فوق دارای بازار محدود جهت ارائه خدمات و محصولات میباشند که این امر باعث پایین بودن تقاضا به این حرفه ها گردیده است و در نتیجه از جمله

حرفه های نیمه بازار دارد محسوب میگردند. حرفه هایی مانند برنامه نویسی کامپیوتر، تعمیر کامپیوتر، طراحی و گرافیک در این طبقه قرار دارند.

۳. **عدم اطمینان از کیفیت مناسب کالاها:** بعضی از حرفه ها دارای کیفیت مناسب در محصولات و یا ارائه خدمات نمی باشند که این امر موجب کاهش در میزان تقاضا به این حرفه ها و تقاضا به کالا های خارجی گردیده است. حرفه هایی مانند تولید و تربیه کرم ابریشم، خراطی، نان و شیرینی پروسس شده در این طبقه قرار دارند.

۴. **جایگزینی کالاهای داخلی با کالاهای خارجی:** بعضی از کالا ها با وجود کیفیت نسبی با کالاهای خارجی جایگزین شده اند. حرفه هایی مانند تولید و پروسس روغن نباتی، کیف دوزی و کفافی از جمله این حرفه ها اند.

۲.۷ نتیجه گیری

این تحقیق وضعیت حرفه های بازار کار ولایت هرات را بررسی نموده است. تمرکز تحقیق در حوزه حرفه ها، کسب و کارهای کوچک و مشاغل بوده تا سطح حرفه ها، میزان سرمایه اولیه، مدت زمان آموزش و وضعیت بازار را مشخص نموده تا برای آموزش و یا حمایت های جانبی از آنها مورد استفاده قرار گیرد.

تحقیق با استفاده از روش کمی و تکنیک دلفی دو مرحله ای صورت گرفته است. در مرحله اول نظرات صاحبان مشاغل، اتحادیه ها و اصناف با استفاده از پرسش های باز در زمینه موضوع خواسته شد و پس از تحلیل نظریات بیش از ۵۰ نفر از شرکت کنندگان تحقیق، به تعداد ۵۰۰ پرسشنامه دور دوم در میان شرکت کنندگان دور اول و اصناف زیر مجموعه آنها توزیع گردید. این گزارش، نتیجه تحقیق و نظریات و پیشنهادات کارشناسان برای بهبود وضعیت حرفه ها در هرات میباشد.

در قسمت سطح آموزش برای حرفه ها و مشاغل سه سطح پیشرفته، متوسط و ابتدائی تعیین گردیده اند. این سطوح توسط آموزش کارمندان فعلی، آموزش کارمندان جدید و تعیین مهارت های کارمندان فعلی شناسایی گردیده است. در سطح اول حرفه هایی از ۶۵ درصد بالاتر در رده حرفه های پیشرفته قرار گرفت. این حرفه ها به دلیل تخصصی بودن، زیرمجموعه پروژه های ملی (تاپی و بند سلما) و از جمله حرفه های با قابلیت آموزش در سطح پیشرفته بودن، در این سطح قرار گرفته اند. در سطح دوم حرفه هایی بین ۵۵ الی ۶۵ درصد در رده حرفه های با سطح آموزش متوسط قرار گرفته اند. میزان تقاضا به این حرفه ها به نسبت عرضه خدمات و محصولات آنها در حالت تعادل قرار داشته است. و بالاخره در طبقه سوم حرفه های سطح سوم با درصد کمتر از ۵۵ درصد قرار دارند. بعضی از حرفه های این طبقه به دلیل پایین بودن میزان عرضه برای مشتریان و بازار تفاوتی در چگونگی کیفیت محصولات و خدمات نبوده و در سطح پایین تقاضا قرار دارند.

به تعداد ۱۴ حرفه به مدت تخمینی ۶ ماه، به تعداد ۲۳ حرفه به مدت تخمینی ۱ سال، به تعداد ۸ حرفه به مدت ۱،۵ سال و در نهایت به تعداد ۵ حرفه به مدت زمان ۲ سال بشکل کامل و با قابلیت کار در بازار کار برای آموزش نیاز دارند. بسیاری از حرفه های مورد تحقیق با سرمایه بین ۱۰,۰۰۰ الی ۱۰۰,۰۰۰ افغانی قابلیت راه اندازی را دارند اما بمنظور بقاء و توسعه حرفه مطمئنا نیاز به سرمایه پشتیبانی دارند. بعضی از حرفه ها میتوانند به شکل کارمند و کارآموز در کارگاه های حرفوی و شرکت زمینه اشتغال را به افراد آموزش دیده مساعد سازند.

تشخیص حرفه های بازاردار ولایت هرات که به نحوی نتیجه نهایی تحقیق میباشد منجر به تشخیص و تعیین ۲ سطح برای حرفه ها گردیده است. در تحقیق فوق به تعداد ۵۰ حرفه تحت شرایط خاص مورد تحقیق قرار گرفتند که در نتیجه ۲۵ حرفه با ۶۰ الی ۹۵ درصد از جمله حرفه های بازاردار قرار گرفته اند. این حرفه ها به دلیل در حال رشد بودن، تقاضای بالا به نسبت عرضه آن و جدید و تخصصی بودن حرفه در این طبقه قرار گرفته اند. طبقه دوم حرفه های نیمه بازاردار اند که پایین تر از ۶۰

درصد قرار گرفته اند. دلایل اصلی نیمه بازردار بودن این حرفه ها ارائه کالا و خدمات تجملاتی، محدود بودن بازار، عدم اطمینان از کیفیت مناسب کالاها و جایگزینی محصولات حرفه ها با کالای خارجی میباشد.

۲.۸ پیشنهادات

۱. رقابتی سازی محصولات داخلی با محصولات خارجی از طریق استفاده از تکنولوژی جدید و توجه به کیفیت محصولات
۲. ابتکار و نوآوری به ارائه خدمات و بسته بندی محصولات
۳. افزایش تسهیلات گمرکی و ترانزیتی جهت تهیه مواد خام محصولات تولیدی
۴. اعطای قروض کوتاه و میان مدت جهت تمویل کسب و کار های کوچک و حرفه ها
۵. ایجاد مارکت دائمی برای زارعین و تعیین کیفیت مناسب
۶. ایجاد و تقویت مارکت های دائمی برای محصولات تولیدی زنان
۷. ضرورت مبرم به برگزاری صنوف آموزشی برای هر یک از سطوح (ابتدائی، متوسطه و پیشرفته)
۸. تقویت اتحادیه ها و صنوف پیشه وری بمنظور ثبت دقیق اطلاعات در مورد حرفه ها
۹. جلب کمک های بین المللی توسط موسسات برای حمایت و تقویت صنایع کوچک و حرفه های در حال رشد

موسسه حمایت پایدار در افغانستان
Organization for Sustainable Aid in Afghanistan

۲.۹ فهرست منابع

۱. اداره احصائیه مرکزی افغانستان (CSO) (۱۳۹۷)، معلومات احصائیه وی (۲۰۱۷ - ۲۰۱۸)
۲. بانک جهانی، ۱۳۹۷، گزارش اقتصادی افغانستان
۳. سازمان جهانی کار، ۱۳۹۷، کتاب طبقه بندی استاندارد جهانی مشاغل ۲۰۰۸

فهرست سایت های انترنتی

۴. سایت انترنتی بانک جهانی، <https://.worldbank.org>

۵. سایت انترنتی مرکز احصائیه افغانستان <https://.cso.gov.af/fa>

Help

Hilfe zur Selbsthilfe

۲.۱۰ ضمایم

۲.۱۰.۱ پرسشنامه مرحله اول: برای متخصصین حرفه ها و اصناف

پاسخ دهنده گرامی!

موسسه حمایت پایدار در افغانستان (اوسا) و موسسه بین المللی هلپ جرمنی در همکاری و هماهنگی با ریاست کار و امور اجتماعی ولایت هرات قصد دارند تا به تعقیب تحقیقات گذشته در سال ۲۰۱۸ نیز تحقیق پیرامون حرفه های مورد نیاز در بازار هرات را به انجام رسانند. یافته ها و نتایج این تحقیق پیرامون حرفه های بازردار در مراکز فنی و حرفوی توسط موسسات ذکر شده و سایر موسسات فعال در عرصه آموزش فن و حرفه مورد استفاده قرار خواهد گرفت.

۱. به چه تعداد حرفه در اتحادیه ملی پیشه وران ثبت گردیده است؟ این حرفه ها کدام ها اند؟ و کدام حرفه ها مورد تقاضای بازار فعلی هستند؟
۲. به چه تعداد شرکت در ریاست تجارت و صنایع ثبت گردیده اند؟ هر کدام از شرکت ها چه تعداد کارمند دارند؟ این کارمندان اغلب در چه پست هایی وظیفه دارند؟
۳. به چه تعداد شرکت در شهرک صنعتی ولایت هرات فعال میباشد؟ به چه تعداد کارمند مصروف به کار هستند؟ حرفه های تخصصی شهرک صنعتی کدام ها اند؟
۴. از نظر شما دیگر چه حرفه هایی موجود بوده که قابلیت رشد و آموزش را دارند؟

۲.۱۰.۲ پرسشنامه مرحله دوم: برای شاغلین حرفه ها و اصناف

بخش اول اطلاعات شخص مصاحبه شونده

اسم شرکت	تاریخ
اسم فرد پاسخ دهنده <td>سن</td>	سن
جنسیت <td>ساحه فعالیت/حرفه</td>	ساحه فعالیت/حرفه
شماره تماس <td>آدرس</td>	آدرس

راهنما: در بخش دوم سوالات به شکل تشریحی دو جوابه و چندین جوابه ذکر شده لطفا سوالات را به دقت پاسخ دهید.

بخش دوم سوالات تحقیق

سوال اول تحقیق: مهارت های فعلی نیروی کار در این حرفه به چه سطحی میباشد.

۱- در حرفه شما مهارت افراد به چه سطح میباشد؟

الف: ابتدایی   ب: متوسط   ج: پیشرفته

۲- آموزش کارمندان فعلی شما چند درصد میتواند بر افزایش ارائه خدمات با کیفیت و فروشات تاثیر گذار باشد.

الف: ۱- ۲۵ درصد   ب: ۲۶- ۵۰ درصد   ج: ۵۱- ۷۵ درصد   د: ۷۶- ۱۰۰ درصد

۳- آموزش و معرفی کارمندان جدید چند درصد میتواند بر افزایش ارائه خدمات با کیفیت و فروشات تاثیر گذار باشد.

الف: ۱ - ۲۵ درصد   ب: ۲۶ - ۵۰ درصد   ج: ۵۱ - ۷۵ درصد   د: ۷۶ - ۱۰۰ درصد

۴- به طور متوسط افراد نزد شما به چه مدت زمان حرفه را فرا میگیرند؟

الف: در حدود ۶ ماه   ب: ۶ الی ۱ سال   ج: ۱ سال الی ۱,۵ سال   د: در حدود ۲ سال

سوال دوم تحقیق: آیا این حرفه به آموزش های بیشتری نیاز دارد و به چه سطوحی؟

۵- در حرفه شما ظرفیت برای آموزش های بیشتر وجود دارد؟

الف: بله   ب: خیر

۶- اگر بله، این آموزش های در چه سطح است؟

الف: ابتدایی   ب: متوسطه   ج: پیشرفته

۷- یک فرد میتواند تمام مهارت های حرفه را به شکل کامل فرا بگیرد؟

الف: بله   ب: خیر

سوال سوم تحقیق: حداقل سرمایه جهت شروع کسب و کار به چه میزان میباشد.

۸- حداقل سرمایه جهت شروع حرفه شما چقدر است؟

الف: کمتر از ۱۰,۰۰۰   ب: ۱۰,۰۰۰ الی ۵۰,۰۰۰   ج: ۵۰,۰۰۰ الی ۱۰۰,۰۰۰   د: بالاتر از ۱۰۰,۰۰۰

۹- برای توسعه و ادامه حرفه چقدر سرمایه نیاز است؟

الف: کمتر از ۱۰,۰۰۰   ب: ۱۰,۰۰۰ الی ۵۰,۰۰۰   ج: ۵۰,۰۰۰ الی ۱۰۰,۰۰۰   د: بالاتر از ۱۰۰,۰۰۰

سوال چهارم تحقیق: برای توسعه این حرفه در ۲ سال آینده چی پلان دارید؟

۱۰- توسعه حرفه شما در چی زمینه هایی است؟

الف: افزایش نمایندگی ها   ب: توسعه کارگاه   ج: غیره (بنویسید)

۱۱- جهت افزایش فروشات ، توسعه کسب و کار کدام یک از عوامل ذیل بیشترین تاثیر را بر حرفه شما دارد؟

الف: افزایش کیفیت خدمات و محصولات   ب: آموزش نیروی کار فعلی شما   ج: استخدام افراد مسلکی   د: غیره (بنویسید)

سوال پنجم تحقیق: میزان تقاضای بازار به حرفه شما به چه اندازه است؟

۱۲- میزان تقاضا به محصولات و خدمات این حرفه چقدر است؟

الف: زیاد   ب: متوسط   ج: کم

۱۳- امکان آموزش های پیشرفته به نسبت حرفه موجود است؟

الف: بله   ب: خیر

